

CUMHURİYET SENATOSU

TUTANAK DERGİSİ

19 ncu Birleşim

24 . 12 . 1970 Perşembe

İçindekiler

	<i>Sayfa</i>	<i>Sayfa</i>
1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	364:365	alısyon halinde bu duruma çare bulması lüzumuna dair demeci 370:372
2. — YOKLAMA	365	5. — İçişleri Bakanı Haldun Mentese- oğlu; Kars Üyesi Mehmet Hazer'e ceva- ben; Hükümetin her türlü anarşist hareke- tin karşısında bulunduğuna, Hükümetin Anayasa ve diğer kanunların hükümleri dışında hiçbir eylem içine girmeyeceğine dair demeci 372:377
3. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER	365	6. — Malatya Üyesi Hamdi Özer'in; ilâç fiyatlarına yapılan zamların vatanda- şı çok güç duruma düşüreceğine ve fiyat- ların kontrolü için bir Tanzim ve Kontrol Bakanlığı kurulması gerektiğine dair de- meci. 377:378
1. — Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'nın; tütün ve kuru üzüm konusunda yaptığı konuşmasının Bakan tarafından yanlış yorumlandığına dair demeci 365:367		7. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Âli Özkan'ın; sinai maliyet sistemi ile tesbit edilen ilâç fiyatlarının artma sebebinin, % 95 ini ithal ettiğimiz ilâç hammaddesi fiyatlarının dış piyasada büyük artışlar göstermesi ve iç piyasada da işçi ücretleri ve ambalaj masraflarının artması olduğuna dair demeci 378:379
2. — Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu'nun; Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'ya cevaben; uygulanan tedbirlerin ekici lehine olduğuna, Anayasanın 52 nci maddesi hükmünün umumi olup Bakanlığının Tekelle ilgili maddeler üzerinde görevli bulunduğuna dair demeci 368:369		8. — Kocaeli Üyesi Fatma Hikmet İğ-
3. — Adalet Partisi Grubu Başkanı Ahmet Nusret Tuna'nın, Grupun ve Hükümetin her zaman murakabeye âmade bulunduğu dair demeci 369:370		
4. — Kars Üyesi Mehmet Hazer'in; memleketin huzur ve asayişini sağlamak için geniş bir koalisyon teşkili ile icraatta bulunulması gerektiğine, Hükümet bu yola gitmediği takdirde parlömanterlerin ko-		

Sayfa

Sayfa

men'in; Maraş kalesinin bir kısmının siana yapılmak üzere yıkılmakta olduğuna ve mevzuata uygun olmıyan bu hareketin önlenmesine dair demeci 379:380

9. — Cumhurbaşkanınca S. Ü. Tayfur Sökmen'in; C. H. P. Genel Başkanı İsmet İnönü'nün anarşik hareketleri kınayan konuşmasından duyduğu memnuniyete dair demeci 380

10. — Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın; parti ile Başbakanın biri birinden ayrılması gerektiğine dair demeci 380:382

11. — Adalet Partisi Grubu Başkanı Ahmet Nusret Tuna'nın; Kars Üyesi Sırrı Atalay'a cevaben; demokrasinin prensiplerinden birisinin de kararlara hürmet olduğuna, muhakkak bizim dediğimiz doğrudur tarzındaki bir düşünce-nin demokratik nizamın müdafilerinden

beklenemeyeceğine dair demeci 382:384

12. — Samsun Üyesi Fethi Terzioğlu'nun; memleketteki öğrenci hareketlerinin her vechesi ile ideolojik olduğunun tamamen anlaşıldığına, camiye, kışlaya ve okula girmeme prensibine riayet edilerek el birliği ile okullarımızın silâhtan ve siyasetten arınması gerektiğine dair demeci 384:386

4. — BAŞKANLIK DIVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI 368

1. — Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın; 18 nci birleşimde yaptığı teklifin Başkanlıkça yanlış anlaşıldığına dair önergesi 368

5. — SEÇİMLER 386

1. — Komisyonlara üye seçimi 386

A — Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu ile Dilekçe Karma Komisyonu seçimleri 386:387

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Gümrük ve Tekel Bakanı A. İhsan Birincioglu; ekici tütün piyasasının mümkün olduğu kadar erken açılmasına çalışıldığını, karaborsa satışların tesbitinin çok zor olduğunu, ekicinin istismar edilmemesi için gerekli tedbirlerin alınacağını ve tütün alımına son haddine kadar devam olunacağını; siyah üzümün alınması hususunda Tekelin görevli bulunmamasına rağmen ihtiyaç nisbetinde yapılan alımlarda daima müstahsılın lehinde hareket edildiğini tebarüz ettirdi.

Ticaret Bakanı Gürhan Titrek; 13 numaralı Hazırlık Komisyonu raporunun T. B. M. M. si toplantısında görüşülmesi sırasında Komisyon Başkanının bir beyanının doğurduğu şüphe üzerine, toplantıyı mütaakıp Ziraat Bankası Genel Müdürü ile görüşerek durumu tahkik edip neticeyi bildirmesini istediğini, Genel Müdürün âcilen yaptırdığı teftiş neticesine, Komisyondan gizlenen hiçbir husus olmadığı gibi, müspet evrak üzerinde her hangi bir silinti ve tahrifatın

bulunmadığı sonucuna varıldığını, Genel Müdüre bu konuda umumi efkârı aydınlatması bakımından açıklama yapmasını söylediğini, Başbakan'ın da kendisine telefon ederek durumu en ince teferruatına kadar tetkik ettirerek vâkı bir yolsuzluk varsa gereğinin yapılmasını istediğini beyan etti.

Kars Üyesi Sırrı Atalay, Bakanın görüşmesinde kendisine satışma olduğundan söz istemiş ise de, Genel Kurulca satışma olmadığı kabul olundu.

Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın; Çarşamba günü toplantılarının denetimle ilgili konulara ayrıldığı halde gündemde soruların yer almadığından, gündemin tanzimi konusunda kendisine söz verilmesini istiyen önergesi okundu.

Başkan; Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, 10 . 12 . 1970 günü okunan önergesini tekrar okumak suretiyle Çarşamba günleri yapılacak toplantıların tahsisi bir hüküm ifade et-

mediğini, binaenaleyh diğer işlerin de görüşülmesine mâni bir durum bulunmadığını bildirdi.

İstanbul Üyesi Şevket Akyürek'in Adalet Partisinden istifa ettiğini bildiren A. P. Grup Başkanlığı tezkeresi okundu, bilgi edinildi.

6964 sayılı Ziraat Odaları ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarisının maddeleri üzerinde bir süre görüşüldü.

24 Aralık 1970 Perşembe günü saat 15,00 te toplanmak üzere Birleşime saat 17,52 de son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Macit Zeren

Kâtip
Kastamonu
Mehmet Çamlıca

Kâtip
Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Zerin Tüzün

SORULAR

Sözlü soru

1. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Anayasa Mahkeme-

since iptal edilen Belediye Gelirler Kanununun bazı hükümlerine dair sözlü soru önergesi, Adalet ve Maliye, İçişleri bakanlıklarına gönderilmiştir. (6/554)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Hayri Mumcuoğlu

KÂTİPLER : Abdülkerim Saraçoğlu (Mardin), Zerin Tüzün (Cumhurbaşkanınca S. Ü.)

BAŞKAN — 19 ncü Birleşimi açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. (Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

3. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER

BAŞKAN — Gündem dışı konuşma istekleri var.

Değerli senatörler, bugün için 6 sayın üye gündem dışı konuşma isteminde bulunmuşlardır.

Değerli arkadaşlarım, bir görüşümü Genel Kurula arz etmek zorunluğunu hissediyorum; denetim müesseseleri, maalesef, bunlar için ayrılan günde işlememektedir. Bu nedenle gündem dışı konuşmalara imkân vermek zorunluğunu

duyuyorum. Yalnız, 6 arkadaşımızın söz istemiş bulunması, 2 de zaptı sabık hakkında söz talebinin mevcudiyeti nedeni ile, iki birleşim evvel değerli arkadaşımın tathik ettiği usul veçhile, bir sınırlama koymayı keza zaruri addetmemiyim.

Bu itibarla 10 ar dakika ile mukayyedolmak üzere değerli arkadaşlarıma söz vereceğim.

1. — *Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'nın, tü-tün ve kuru üzüm konusunda yaptığı konuşma-*

sının Bakan tarafından yanlış yorumlandığına dair demeci

BAŞKAN — Zaptı sabık hakkında Sayın Hüseyin Atmaca söz istemişlerdir.

Sayın Atmaca, bir saniye lütfetmenizi istirham edeceğim. Yalnız kendi beyanınızın tutanağa yanlış aksettiğine munhasır olmak üzere lütfen, buyurun efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Denizli) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Gümrük ve Tekel Bakanlığının tütün ve siyah kuru üzüm alımı konusunda Salı günü yaptığım gündem dışı konuşma, Sayın Bakan tarafından yanlış yorumlanmıştır.

Sayın Tekel Bakanının açıkça gerçekleri buradan ifade ettiğine pek çok defa tanıklık ettim. O bakımdan bunu peşinen tescil etmek isterim.

Benim Salı günü konuşmam; Sayın Tekel Bakanının, geçen hafta içinde Millet Meclisinde, Hükümetin ve tekel politikasının birtakım başarısızlıklarını dile getiren ve rakamlarla ifade edilen sözlerime cevap mahiyetinde olduğu halde, dün Sayın Bakanın bana verdiği cevapta, bir Parlömanterin denetim hakkını hoş görmiyen bir tavır içinde konuşma yaptığını dinlemiş bulunuyorum.

REFET RENDEÇİ (Samsun) — Neresi bunun zaptı sabık, Sayın Başkanım?

BAŞKAN — Bir dakika müsaade buyurun efendim. İkazımızı baştan yaptık. Şimdi lütfedin.

Devam buyurun efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Peşinen şunu teyid etmek isterim ki, Sayın Bakanın tütün piyasasının erken açılacağı ve fiyatların tatminkâr olacağı konusundaki sözünü senet kabul ediyorum. Temenni ederim ki, bu senedin tahsilinde köylüler zorluk çekmesin.

Sayın Bakan, tütün fiyatlarının tatminkâr olduğu konusunda teşekkür telleri aldığını söylüyorlar. Birkaç partizana ve aracıya tel çekirmek mesele değildir. Aslolan bu gibi tertiplerin dışında, üreticinin karnını doyurabilecek bir fiyata kavuşturulmasıdır. Karaborsacıyı....

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Sayın Başkan, rica ederim, bunun zaptı sabıkla ne alakası var? (A. P. sıralarından, gürültüler)

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim. (Gürültüler)

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Niye acele ediyorsunuz?

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Sadet dışı konuşuyorlar.

BAŞKAN — Sayın Tuna istirham ederim....

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Denetim hakkımı yok edemezsiniz.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Atmaca.

Sayın Tuna, beyanını yazılı okumaktadır. Kendisine, kürsüye teşrif ederken, gerekli ikaz yapılmıştır. Bir dakika daha müsamaha ederseniz Başkanlık, baştan yaptığı ikazın hududu içinde, yine ikinci ihtarda da bulunacaktır efendim. Rica ederim, lütfen.

REFET RENDEÇİ (Samsun) — Ama, devam ediyor Sayın Başkan. (A. P. sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — Yalnız, şunu istirham edeyim; bu şekil müdahaleler verimli ve düzenli çalışmamızı engeller. Bu nedenle lütfedin efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Sayın Başkanım, bu gibi müdahalelerle bir parlömanterin denetim hakkı önlenemez.

SABAHATTİN ORHON (Giresun) — Ne denetim hakkı bu?...

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Ne kadar müdahale ederlerse etsinler, bu millet kürsüsünden konuşacağız. Susturamayacaksınız. (A. P. sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Atmaca, bir dakika rica ederim efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Dinliyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Atmaca, kendi beyanınızın geçen tutanaklara yanlış aksettiği yolunda beyanda bulunmayacaksınız, lütfen kürsüyü terk edin efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Sayın Başkanım, benim söz isteğim zaptı sabık hakkında ve konuşmamın Sayın Bakan tarafından yanlış yorumlanmış olmasına dairdir.

REFET RENDEÇİ (Samsun) — Hiçbir şey söylemiyorsun.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Ben de Sayın Bakanın bu yanlış yorumunu düzeltiyorum.

BAŞKAN — Şimdi, müsaade buyurursanız Sayın Atmaca, Bakanın yanlış yorumunu tasbih için zaptı sabık hakkında söz verilemez. Ken-

di beyanınızın zabıtlara yanlış aksettığını ifade buyuracaksınız, 115 nci madde bu hakkı size bahşetmiştir. Buna göre devam buyurun efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Sayın Başkan, burada mühim bir yanlışlığı tashih etmek isterim. Sayın Bakan; siyah kuru üzüm konusunda benim yaptığım konuşmaya verdiği cevapta aynen şunu diyor: «Bakanlığımıza siyah kuru üzüm müstahsılının desteklenmesi için bir görev verilmemiştir.» Ben de diyorum ki, bu görev Anayasanın 52 nci maddesinde tarım ürünlerinin...

MÜMİN KIRLI (İzmir) — Demagoji yapıyorsunuz.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Demagojiyi siz yapıyorsunuz beyefendi.

BAŞKAN — Rica ederim, müdahale buyurmayın efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Eğer varsa cesaretiniz milletin huzurunda dile getiririm.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Atmaca, devam buyurun efendim.

MÜMİN KIRLI (İzmir) — Geliriz, geliriz, tütünde de senden önce geliriz.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Anlarsan buraya, kürsüye gelirsin.

MÜMİN KIRLI (İzmir) — Buraya geliyorsun zaptı sabık hakkında konuşuyorum diye bilmem neden bahsediyorsun.

BAŞKAN — Sayın Kırlı, rica ediyorum efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Bırak, Kordonda gezmekle tütünden anlıyamazsın.

MÜMİN KIRLI (İzmir) — Biz, tütün tarlasından geldik, kordondan değil. Senin nereden geldiğini biliyoruz.

BAŞKAN — Sayın Kırlı, müsaade buyurun efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Sayın Bakan böyle diyor. Eğer Sayın Bakan, Anayasanın 52 nci maddesini ve son fıkrasında, «Tarım ürünlerini ve tarımla uğraşanların emeği-

ni değerlendirmek için Hükümet gereken tedbirleri alır.» hükmünü okumuş olsa idi, bu cevabı vermezdi. Sayın Bakan Başbakan mı, Anayasadan mı emir almaktadır, görev almaktadır? Bunu öğrenmek isterim.

MUSTAFA TIĞLI (Sakarya) — Bunun zaptı sabıkla ne alâkası var?

BAŞKAN — Sayın Atmaca, bitti mi efendim?

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Konuşma imkânı vermiyorsunuz ki, Sayın Başkanım. (A. P. sıralarından gülüşmeler ve gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Atmaca, konuşma imkânını zatiâlinize bahşettim, verdim. Bu, zaten 115 nci maddenin bir emridir. Yalnız, zatiâliniz geçen birleşimdeki gündem dışı konuşmanızın zabıtlara yanlış inikâs ettiğini beyan etmek mevkiindediniz. Bu itibarla Sayın Bakana ayrıca cevap vermek imkânını bulabilirsiniz efendim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Sayın Başkanım anlıyorum ki, Hükümet kanadı ve zatiâliniz benim burada rahat konuşmama imkân vermeyeceksiniz. O bakımdan sözümü şöylece bağlıyorum; kanunları uygulayan...

BAŞKAN — Sayın Atmaca, evvelâ şu noktayı cevaplandırmak isterim; Başkanlık mevkiinde olan arkadaşımız hiçbir veçhile zatiâlinizin isnadı istikametinde hareket edecek yarıdılıştta ve davranışta değildir. Tüzüğü uygulamak mevkiindedir.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Sayın Başkanım, size itimadımız olmadığını söylemek istemiyorum. Ama, A. P. Grubunun baskıları sizi de güç duruma düşürmektedir.

BAŞKAN — O baskılar hiç bir veçhile müessir olamaz efendim. Rica ederim.

HÜSEYİN ATMACA (Devamla) — Sizi güç bir duruma sokmamak için bir cümle ile sözlerimi bağlıyorum. Kanunları uygulayan, Anayasanın öngördüğü hükümleri yerine getirmeyen Hükümetin, hangi üyesi olursa olsun, burada eleştirilecek ve çekilmeye dâvet edilecektir.

Saygılarımla.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, 18 nci Birleşimde yaptığı teklifin Başkanlıkça yanlış anlaşıldığına dair önergesi.*

BAŞKAN — Zaptı sabık hakkında bir önerge var, okutuyorum efendim.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Sataşma vardır, söz istiyorum efendim. Grupuma sataşma yapılmıştır.

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum, ondan sonra talebinizi nazara alırım efendim.

Yüksek Başkanlığa

Gündemle ilgili olarak daha önce takdim ettiğim ve Genel Kurulca kabul edilen önerge üzerine Genel Kurul Çarşamba günlerinde çalışma imkânını sahibolacaktı.

Çarşamba günü (23 . 12 . 1970) gündemde yazılı ve sözlü soruların bulunmayışını sakıncalı görerek gündemle ilişkin söz aldım. Genel Kurula başkanlık eden Sayın Başkanvekili: Önergemizdeki müesseriye ve zamanındaki ibarelerini kendi açılarından ve garip bir şekilde yorumlayarak soruların zamanında görüşülmesini istediğim tutanaklara geçirmiş oldukları Baş-

kanın bu yanlış ve gerçeklere uymayan yorumunun değiştirilmesi gerekir. Zira önergemde denetleme imkânlarının işlenmesini birgün daha kazanılmasını istiyordum. Hem bir imkân arayacaksınız, hem eski günlerde ısrar edeceksiniz bu garip iddiayı bir ters yorumlama izafe eden başkanın davranışını ve sözleri hatalıdır. Daha önce Milletvekilleri maaşlarını düşürmek isteyen milletvekilleri yasa tekliflerini milletvekili maaşı yükseltilmesi marifetlerine şahidolmuştur, çok gariptir ki, yasa denetiminin zamanında ve müessiriyeti sağlamak üzere haftada birgün daha çok çalışmayı isteyen ve denetimin zamanında ve müessiriyeti sağlanmak üzere birgün daha çok çalışmayı isteyen önergemde Sayın Başkan kendi düşünce prensibinin garip gerçevesi içinde yorumlayarak (zamanın) Salı günlerinde şeklinde tutanağa geçirmiştir. Tutanaklarda bu hususun düzeltilmesi gereklidir.

Düzeltilmenin yapılabilmesi için içtüzüğün 115 nci maddesi gereğince tam tutanağa eklenmesini saygıyla arz ederim.

Kars
Sırrı Atalay

3. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER (Devamı)

2. — *Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet İhsan Birincioğlu'nun; Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'ya cevaben; uygulanan tedbirlerin ekici lehine olduğuna, Anayasanın 52 nci maddesi hükümünün umumi olup Bakanlığının Tekelle ilgili maddeler üzerinde görevli bulunduğu dair aemeci.*

BAŞKAN — Sayın Gümrük ve Tekel Bakanı buyurun.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Daha evvel söz istemiştin.

BAŞKAN — Hükümet öncelikle söz istemiştir efendim.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Grupuma sataşma vardır, Sayın Başkan.

MUSLİHİTTİN YILMAZ METE (Adana) — Ne sataşması?

BAŞKAN — Sayın Tuna, esas itibarıyla, Hüseyin Atmaca'nın konuşmasının mâtufu Sayın Bakandır.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — O, cevap verecek. Biz sataşmaya cevap vereceğiz.

BAŞKAN — Sayın Gümrük ve Tekel Bakanı, gündem dışı buyurunuz efendim.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI AHMET İHSAN BİRİNCİOĞLU (Trabzon Milletvekili) — Sayın Başkan, Yüce Senatonun değerli üyeleri; Sayın Hüseyin Atmaca tarafından gündem dışı yapılan konuşmaya bir evvelki celse cevap vermiştim. Aynı cevabı buradan tekrarlamağ isterim. Yalnız Sayın Atmaca denetim hakkının tarafımızdan hoş görülmediği yolunda bir beyanda bulunmuştur ki, bu beyanı cidden yadırgıyorum. Değil tarafımızdan hoş görülmek, kanunların emrettiği bir hususun tarafımızdan hoş görülmemesi bir değer ifade etmiyeceği gibi, arkadaşlarımız tarafından vâkı beyanlara titizlikle cevap vermek için vakti zamanında Senatoda yer aldığımız, arkadaşlarımızı ikna etme-

ye çalıştığımız bir gerçektir. Bu itibarla Sayın Atmaca'nın bu şekildeki beyanına asla iştirak etmiyorum.

Tütün satışları mevzuunda telgrafla tasvi bedildiğimiz yolundaki beyanımı eleştirmesine gelecek olursak; bu konuşmamın içerisinde bulunan sadece bir kelimedir. Temenni ederdim ki, Sayın Atmaca geçen yıl Yüce Senatonuzda Bakanlığımıza ait bütçenin müzakeresi yapılırken grubunun mensubu Sayın Barutçuoğlu'nun beyanını okumuş olsunlar. Bunu kendisine bir defa daha tavsiye ederim.

Senet meselesine gelecek olursak; bir defa daha tekrar ediyoruz, geçen sene ne söylemişsek yaptık. Ege'de bu sene de söylediğimiz sözleri aynen yerine getireceğimizi ve sözümüzün bir senet olduğunu, bu senedin vatandaşa ödenmesinde sayın Atmaca'dan yardım talebetmiyeceğimizi, bunu ödemeye kuvvetli ve kudretli olduğumuzu bir kere daha burada ifade etmek isterim.

Anayasanın 52 nci maddesini ele almak suretiyle kuru üzüm mevzuuna intikal ettiler. Muhterem arkadaşlarım, bir kere daha ifade edeyim ki, Gümrük ve Tekel Bakanlığı olarak sadece bir kararname ile tütünde destekleme mübayaası bana verilmiştir. Anayasanın 52 nci maddesi umumî bir hüküm ve değer ifade etmektedir. Aynen okuyorum : «Tarım ürünlerini ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gerekli tedbirleri alır». Sayın Atmaca bu hâdisenin en büyük şahididir. Biz, bu yıl üzüm alımlarında tarım ürününü değerlendirmek ve birtakım fırsatçıların eline üzüm ekicilerini düşürmemek için gerekli tedbirleri aldık. Bakanlık olarak ben de diğer alıcılar gibi bir alıcı durumdayım. Almış olduğum bu üzümleri sadece içki sanayiinde kullanırım ve yetecek kadar miktarını da almaya çalışırım. Hal böyle iken Sayın Atmaca'nın, Anayasanın 52 nci maddesindeki hükümlere dayandığı gibi, bizzat kendisinin de bize müracaat etmesi suretiyle üzüm ekicilerini, bağcılarını mağdur etmemek için Türkiye'nin her tarafında devamlı bir şekilde piyasaya girerek fiyatları düşürmemek için bütün tedbirleri almış bulunuyoruz. Hattâ dünkü celsede söyledim, bir aralık Denizli ilinin Çal kazasında soğukların erken başlaması dolayısıyla, hiçte bana terettübetmiyen bir mesele olmasına rağmen, arkadaşımın ikazı üzerine

ekicinin, çiftçinin mağdur olmaması ve soğuk sebebiyle kuruyan üzümlerini ucuz fiyatla ellerinden çıkartmamalarını temin için gerekli tedbirleri aldığımı da her halde inkâr edemeyeceklerdir.

HÜSEYİN ATMACA (Denizli) — Teşekkür edecektim, ama fırsat vermediler.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI AHMET İHSAN BİRİNCİOĞLU (Devamla) — Bununla beraber Sayın Atmaca beni asla yanlış anlamasın. Her türlü tenkide müsamahakâr olduğum gibi her türlü ikaza da peşinen teşekkür ederim. Bütün ikazlar, bütün tenkidler benim için daima yapıcı nitelikte ve mahiyette olmuştur. Bunu geçen yıl Ege tütün piyasasında, Karadeniz tütün piyasasında açıkça söyledim. Yine de aynen tekrar ediyorum. Bu itibarla hiçbir zaman akıllarımdan bizim denetimden kaçtığımızı veya kaçma niyetinde olduğumuzu geçirmesinler. Bendeniz hükümet namına her zaman denetime hazırım.

Saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

3. — *Adalet Partisi Grubu Başkanı Ahmet Nusret Tuna'nın; Grubun ve Hükümetin her zaman murakabeye âmade bulunduğu dair demeci.*

BAŞKAN — Adalet Partisi Grubu Başkanı Sayın Ahmet Nusret Tuna; Başkanlık Sayın Atmaca'nın konuşmasında Adalet Partisi Grubunu istihdaf eden bir satışma görmemiştir. Hüseyin Atmaca'nın beyanı daha ziyade Gümrük ve Tekel Bakanına mâruf idi ve zaptı sabık hakkındaki beyan sınırlarını aştığı için kendileri de kürsüyü terk ettiler. Direniyor musunuz efendim?

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — «Adalet Partisi Grubu denetimi önlüyor.» dedi. Direniyorum.

BAŞKAN — Sayın Nusret Tuna, Sayın Hüseyin Atmaca'nın gündem dışı konuşmasında Başkanlığın görüşü hilâfına Adalet Partisi Grubuna satışma vâkı olduğunda ısrar etmektedir. Bu itibarla Sayın Nusret Tuna'ya söz verilip verilmemesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir efendim. Buyurunuz efendim.

ADALET PARTİSİ GRUBU ADINA AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Muhterem Başkanım, ben satışmaya cevap verirken Sayın Atmaca'ya mukabil tecavüzde bulunmak

üzere söz istemedim. İlk fırsatta bize söz vermek suretiyle zaman kaybına mâni olabilirdiniz. Bunu arz etmek istiyorum.

Şimdi, muhterem arkadaşlar; partiler arasında başkanlarla birlikte bir toplantı yaptık. Burada muhalefete mensup arkadaşlarımız bu murakabe işinin gecikmekte olduğundan şikâyet ettiler. Ben bütün senatör arkadaşlarımın şu hakikati teslim edeceğine ümid ediyorum. Bu Salı günü değil bundan evvelki Salı günü sözlü soruların ve diğer murakabe taleplerinin bulunduğu gündemde 8 aded Bakan buraya geldi, bekledi, bekledi, sonra gitti mi, gitmedi mi? Bunu rica ediyorum. Bu hepimizin önünde cereyan etti. Yani, evvelâ şunu söylemek istiyorum. Adalet Partisi Hükümeti ve grubu murakabeden kaçma niyetinde katıyen değildir. Murakabeyi biz de sizler kadar canı yürekten istemekteyiz.

FERİD MELEN (Van) — Allah için efendim.

ADALET PARTİSİ GRUPU ADINA AHMET NUSRET TUNA (Devamla) — Bunun için arkadaşlar Bakanlara söylemek suretiyle gelmelerini temin etmiştir. Bakanlar gelmiştir. Maalesef başka önergeler verildiğinden beklemişlerdir ve gitmişlerdir. Binaenaleyh, evvelâ bu hususun tesbitini rica ediyorum.

Çok evvelki yıllarda verdiğiniz bir karar var, bu karara göre Salı günleri murakabe günüdür deniyor. O günün başka önergelerle işgal olunmamasını rica ediyoruz.

Bir de Hükümet üyelerinin burada bulunması suretiyle sözlü soruların ve diğer murakabe taleplerinin yerine getirilmesi için...

SALİM HAZERDAĞLI (Elâzığ) — Sayın Başkan, gruba tecavüzü mü konuşuyorlar, yoksa Bakanlarımızın propagandasını mı yapıyorlar?

SAFFET URAL (Bursa) — O, icazetli, Anayasa Komisyonu Başkanı.

BAŞKAN — Sayın Hazerdağlı, biraz sabır buyurun.

Evet, devam buyurun Sayın Tuna.

ADALET PARTİSİ GRUPU ADINA AHMET NUSRET TUNA (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, murakabeye grup mâni oluyor deriz, murakabenin taraftarıyız deriz, ama haddünü aşmış oluruz. Artık takdirinize bırakıyorum arkadaşlar.

Muhterem arkadaşlarım; ikinci kısma gelin-

ce; Atmaca arkadaşımıza mâni olan sadece bizim grupumuz olmamıştır. Kendi grupundan seçilen muhterem Başkan da mâni olmuştur. Niye? Çünkü, Atmaca yanlış yolda idi. Atmaca'nın dediği sözleri bu Mecliste konuşmak mümkün. O fikirleri gelip bu kürsüden dermeyan edebilir. Fikirlerini beğenmesek bile, bir parlömanterin hür konuşmasını temin için Adalet Partisi Grubu elinden geleni yapmaya hazırdır. Teter ki, bu müesseseye riayet edilsin.

NURETTİN AKYURT (Malatya) — Başbakan için niye yapmadınız aynı şeyi?

ADALET PARTİSİ GRUPU ADINA AHMET NUSRET TUNA (Devamla) — Başbakan, arkadaşlarım...

BAŞKAN — Lütfen cevap vermeyin Sayın Tuna, buyurun efendim.

RIFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Burası Yeniçeri Ocağı mı?

NURETTİN AKYURT (Malatya) — Burası Yeniçeri Ocağı da değil, gecekondu mıntakası da değil...

A. P. GRUPU ADINA AHMET NUSRET TUNA (Devamla) — Şimdi, muhterem arkadaşım diyor ki, «Benim konuşmalarım zaptı sabıka yanlış geçmiştir.» Tüzüğün 115 nci maddesine göre, bir kimsenin konuşması zapta yanlış geçerse, efendim, zaptın falan satırında ben şöyle dediğim halde, şu şekilde yazılmıştır, tasbihini isterim.» der. 115 nci madde bununla ilgili bir maddedir. Fakat gönlü diğer bir Bakana cevap vermeyi arzu eder de 115 nci maddenin tutamağından tutulursa, elbet grupum da gerekli müdahaleyi yapar, Sayın Başkan da yapar.

Binaenaleyh, biz baş vurduğumuz müesseseyi isabetli seçmezsek, sağdan, soldan müdahaleler olursa bunun günah ve vebalini diğer bir tarafa, diğer bir gruba atmaya mâtuf gayret isabetli değildir. Grupumuz ve Hükümetimiz her zaman murakabeye amadedir. Salı günleri bu hassasiyetin gösterilmesini rica ve istirham ediyorum.

Hürmetler ederim. (Adalet Parti sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

4. — *Kars Üyesi Mehmet Hazer'in, memleketin huzur ve asayişini sağlamak için geniş bir koalisyon teşkili ile icraatta bulunulması gerektiğine, Hükümet bu yola gitmediği takdirde par-*

lömankerlerin koalisyon halinde bu duruma çare bulması lüzumuna dair demeci.

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sayın Mehmet Hazer, üniversite ve yüksek okul gençliği arasında yer yer ve zaman zaman süregelen silâhlı çatışmalar, silâhların bırakılması teşebbüsleri ve konuda alınacak tedbirler hakkında kısaca konuşmak üzere gündem dışı söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Hazer. Baştan rica ettiğimiz süreye riayet istirhamı ile..

MEHMET HAZER (Kars) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, gündem dışı konuşmaların sevimsiz bir hal aldığı bir dönemde ve gündemde bekliyen bir kanun sürüncemede iken konuşmak istemezdim. Fakat, ortaya çıkan yeni bir durum, yeni bir meseleyi Yüksek Huzurlarımızda ifade etmeyi hem yararlı buldum ve hem de vazife saydım.

Değerli arkadaşlarım, malûm olduğu üzere Türkiye siyasi hayatı uzun bir süreden beri huzursuzluklar içinde ve çalkantılar arasındadır. Bu çalkantılardan en çok zarar gören de, tezahür eden belirtileri ile, yüksek okullar ve üniversitelerimizdir. Üniversitelerde başlayan öğrenci olayları, bidayette gayet mâsumane bir istekler halinde ortaya çıkmış, fakat sonradan bu lüzumlu, birçokları haklı olan istekler âdetâ ihmal edilir, bir tarafa atılır hale gelmiştir. Onlardan daha önde ve daha etken bir hüviyet alan bir ideolojik çatışma Türk siyasi hayatını, Türk ekonomisini, Türk sosyal hayatını etkilemeye başlamıştır. Bu ideolojik çatışmalar sadece fikir alanında kalmamıştır. Bunlar evvelâ bazı üniversitelerin duvarlarına afişler asarak, duvarlarını kırmızı boya ile vahşice kirleterek başlamış, sonra da silâhlı çatışma haline gelmiştir.

Silâhlı çatışmaların maksadı, hedefi ne olursa olsun, Devlet olan bir yerde hiçbir vatanperver tarafından tasvip görmiyecek bir harekettir. Özellikle tahsil için, bilgi için, öğrenim için bir araya gelen gençlerin veya onları yetiştirenlerin bu konuda asla tasvipkâr olmaması lâzımgelir. Fakat esefle müşahede ediyoruz, Türkiye'de silâhlı çatışmalardan ölenler ve öldürenler vardır, bu silâhlı çatışmalar kanunlar dâhilinde kurulmuş cemiyetlere, derneklere mal edilmektedir. Televizyonda, rad-

yoda bunun konuşmaları yapılmakta, itiraflar edilmekte ve «biz böyle giderse, şu şu haller olursa silâhlanacağız, silâhlanmaya devam edeceğiz» diyen dernekler hepimizin, Parlâmentonun, Hükümetin, adliyenin gözü önünde yaşayıp durmaktadır. Bizim mevzuatımıza göre, silâhlı cemiyet kurmak yasaktır. Bizim mevzuatımıza göre maksadı gizli cemiyetler de kurmak yasaktır. Bütün bunları denetlemek, bütün bunları kanun içine çekmek için yetkili organlarımız, sorumlu mevkilerimiz vardır. Fakat maalesef bu organlar görevlerini yapmamakta, yapamamaktadırlar.

Son günlerde bir öğrenci örgütü bu tehlikeli gelişmenin farkına varmış, bütün Türkiye'de gençler olsun, üniversite yetkilileri olsun, diğer müesseseler olsun, bunların nezdinde silâhları bırakma teklifi yapmıştır. Aslında, Hükümet olan bir yerde bir mütareke mevzuabahsolamaz, «silâhları bırakalım» diye bir teklif yapılamaz. Ama bu aşırı gelişmeler karşısında yapılan böyle bir teklifi de olumlu karşılamak her vatanperverin vazifesi olmak lâzımgelir.

Hal böyle iken, bâzı öğretim üyeleri, bâzı talebe kuruluşları hâlâ «silâhlanacağız» diye direnmekte ve bu beyanlar matbuata da intikal etmiş bulunmaktadır. Ne olacak bu silâhlı çatışmaların sonu? Türkiye, Orta - Doğu devletlerinden biri haline getirilecek. Türkiye'de hürriyet havası, millî devlet hüviyeti kalmıyacak. Biri, öbürünü öldürecek; bir güçlü, öbür güçsüzü ezecek ve birtakım insanlar da tırnak sürtüştürerek bu çatışmaları kıskırtacaktır. Bunun karşısında sorumlular da sadece ah - vah ederek, sadece şikâyet ederek, suçu Anayasaya yükliyerek, bâzı organların çalışmadığını ifade ederek işin içinden çıkacaktır. Bu olmaz arkadaşlar. Vatan hepimizindir.

Hakikaten bugün Türkiye'de olanların, teferruata girmiyorum, temellerini araştırırsanız, kaynağını araştırırsanız bunların çok tehlikeli istikamette geliştiğini görmemeye imkân yoktur.

Hükümet bugünkü hali ile, bu gelişen tehlike karşısında etkili olamamaktadır. Üniversiteler kendine düşen vazifeyi yapamamaktadır. Gençler, bir kısım akli başında gençler toplanmışlar, «bu işten vazgeçelim» diyorlar, yani tiryaki sigarayı bırakmak istiyorum diyor, otlakçı

dayanamayız diye bağırıyor. Bir kısım insanlar biz hayır çarpışacağız, niçin? «Bilinçlenmiş olan halk hareketlerini önlemektir bu» diyorlar. Bunu diyenler arasında üniversitede öğretim üyesi yapanlar var. Bunu diyenler arasında talebe cemiyetlerinin yöneticileri var. Bütün bunları göre göre seyirci kalmak her halde Parlâmento için iyi, başarılı bir sonuç olamaz. Hükümet yapamıyor. Geniş cepheli bir koalisyon kurulması lâzımgelir aslında, artık iş o safhaya gelmiş, bu Hükümet yapamadığına göre..

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Millet istemiyorsa ne yapalım Beyefendi koalisyonu?

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine, müsaade buyurun efendim.

MEHMET HAZER (Devamla) — Millet istemiyor diye kendi başına milletin temsilcisi gibi, hepsinin reyini almış gibi konuşan arkadaşımız bilmeli ki, millet sokakta adam öldürülmesini istemiyor, millet gençlerin birbirini vurmasını istemiyor, millet Hükümetin bu hareketler karşısında eli kolu bağı kalmasını istemiyor. Vatandaş bunları istemiyor. Arkadaşlar, başkent sokaklarında tabur tabur komando yürüyüşleri yapılıyor, bir siyasi parti komando eğitimine başlamıştır. Bunların hepsini Hükümet görüyor, bir taraftan da aşırı solcular. Acıkça ifade edeyim, komünistler çatışıyor ve Hükümet de bunların çatışmasından âdetâ güç kuvvet alacak, kendisini mâzur gösterecek sebepler arıyor. Hazin olan budur, arkadaşlar. Türkiye, Türk Milletinin son kalesidir. Balkanların tek hür devletidir. Ve Orta - Asya'nın da yegâne demokrasiyi yaşatan ülkesidir. Eğer bu olanlara göz yumar, eğer bu olanlar karşısında tedbir almazsak, Allah göstermesin, Türkiye Balkanlar gibi, Orta - Doğu gibi olabilir arkadaşlar. Her gün gözlerimizin önünde cereyan eden olaylar bunu size telkin etmiyor mu?

Ne yapmak mümkün; Hükümet tedbir almıyorsa, Parlâmento tedbir almalıdır, koalisyon kurulamıyorsa koordinasyon kurmalıyız, birleşmeliyiz. Hepimiz şikâyet ediyoruz. Fakat tedbire gelince herkes bir bahane ile bir tarafa çekiliyor. Onun için gözler ufuklarda başka kurtarıcı arıyor, arkadaşlar. Başka kurtarıcılara gözleri çevirmemek için bu müessesenin müesseseliyetini işletmek mecburiyetindeyiz, beraber ve

birlik olmaya, Hükümeti denetlemeye mecburuz.

BAŞKAN — Süreniz bitmek üzere Sayın Hazer.

MEHMET HAZER (Devamla) — Bitiriyorum, Sayın Başkan.

Arkadaşlar, Hükümeti denetlemenin tek yolu kalmıştır, kanaatimce o da, belki arkadaşlarım buna memnun olmayacaklar ama inandığım için arz ediyorum, Başbakanla rejim arasındaki irtibatı, Hükümetle rejim arasındaki irtibatı çözmek lâzım. Yani Başbakanın değişmez Genel Başkan olacağını yeminle teyid etmek, başlangıçta haklı olabilir, ama bugün bu yemini bozmaz mecburiyeti vardır. Bu yemin bozulmadıkça ne yeni bir Hükümet kurmak imkânı var, ne yeni bir koalisyonla gitmek imkânı vardır, ne de özlenen, birleşilen seçimlerin yenilenmesini esaslı bir temele oturtmak mümkündür. Ben, Sayın Demirel'in veya bir başka Bakanın veya bakanların şahsiyeti ile ilgili değilim. Ama, bugün bu kör düğüm gelmiş geçmiş, bir yerde toplanmış kalmış. O da şu; Türkiye'de demokratik rejim, parlömanter rejim âdetâ Başbakanın, diğer tabiriyle, Demireller ailesinin meselesi ile bağlantı teşkil etmektedir. Bu bağı çözmek lâzımdır, arkadaşlar. Bunun tek yolu da mahkeme huzuruna çıkmaktır. Bu itibarla Sayın Adalet Partili arkadaşlarımın ve bütün parlömanterlerin bu meseleyi ciddiye almalarını, eski bir parlömanter olarak, hassaten rica ediyorum ve basireti hâkim kılmanın zamanı gelip geçtiğini de ifade etmeyi bir borç biliyorum.

Arkadaşlar, aynı kaynaktan, aynı memeden hem kurt, hem kuzu beslenmez. Hem inat, hem basiret aynı yerde yaşamaz. Bugün basiretli olmaya mecburuz, bu mecburiyeti herkesten evvel Adalet Partililer duymalıdır, kendilerini bu vazifeye çağırıyor ve Yüce Heyetinizi saygı ile selâmlıyorum.

5. — *İçişleri Bakanı Haldun Menteseoğlu; Kars Üyesi Mehmet Hazer'e cevaben; Hükümetin her türlü anarşik hareketin karşısında bulunduğuna Hükümetin Anayasa ve diğer kanunların hükümleri dışında hiçbir eylem içine girmeyeceğine dair demeci.*

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞEOĞLU (Muğla) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BASKAN — İçişleri Bakanı Sayın Haldun Menteşeoğlu, buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Muğla) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; gündem dışı konuşan Sayın Hazer arkadaşımıza cevap vermek için huzurunuzdayım. Arkadaşımız sözlerinin başında bir teşhis koymuştur, demiştir ki, «fakültelerde ve yüksel okullarda öğrenci hareketleri evvelâ mâsum dileklerle ortaya çıkmıştır, sonra bu dilekler terk edilmiş ideolojik sloganlar etrafında toplanılmıştır.» Bu teşhise katılıyorum, gerçek budur. Bu fikri plânda ideolojik köke dayanan ve bu ideolojik kökte bir devlet felsefesi ve devlet görüşü yatmaktadır. Her ikisinin de devlet felsefesi diktadır. Fikri plândaki bu aşırı eğilimler bilâhara silâhli mücadeleye, suç işlemeye elverişli vasıtaları kullanma şeklinde bir mücadeleye inkilâbetmiş ve bilhassa özerk olan üniversitelerimizde ve fakültelerinde öğrenmek ve öğretmen hürriyetini, okutmak ve okuma hürriyetini tehdit ve tahdideder şekil almıştır.

Muhterem arkadaşlarım; bu da bir gerçektir. Yine arkadaşımız buyurdular ki, «bu silâhli çatışmalara devam edeceklerini gazetelerde, televizyonlarda, bu ideolojik köklere dayanan dernek mensupları ifade etmiştir.» Gerçekten silâhli dernek kurma veya gizli dernek kurma kanunlarımıza göre yasaktır, bunlar hakkında bir muamele yapılmadığını, işaret ederek Hükümetimizi bu noktada tenkid etmek istediler. Muhterem arkadaşlarım, bu dernekler gerçekten silâhla mücadele yapacağız gayesi etrafında toplanmış dernekler değildir. Ama, işledikleri suçlar dolayısıyla her seferinde haklarında kanuni muamele yapılmış, adalete tevdi edilmiş ve birçokları hakkında kapatma kararı alınmış ve birçokları üzerinde de alınmak üzeredir.

Arkadaşlarımızın temas ettiği Bayram Gazetesindeki açık oturum, televizyonundaki açık oturum hakkında Ankara Savcılığı, Türk Ceza Kanununun 140 nci maddesine göre, haklarında kamu dâvası açmıştır. Zannediyorum ki, bu olaylar karşısında kanunlarımıza göre ilk mertebede bize ve bilâhara bağımsız adalet cihazına düşen ilk görev yapılmış bulunmaktadır.

Binaenaleyh, bu cemiyetler hakkında hiçbir muamele yapılmıyor tarzındaki bir iddia

delilden yoksundur. Kendileri küçük bir ilgi gösterirlerse; bu ideolojik temele dayanıp, sokakta veya okulda, fakültede hakları tahdideden, insanlara tecavüz eden kişiler ve idareciler hakkında dâvalar açıldığını ve devam ettiğini görürler. Her halde bir hukuk devletinin yapabileceği şey, şu tasvirini yaptığım hâdise karşısında bundan ibarettir.

«Niçin okullarda, fakültelerde okuma hak ve hürriyeti tehdidiliyor ve talebeler birbiriyle çarpışıyor veya hocalarına tecavüz ediyor? Hükümet niçin bu noktada tedbir almıyor?» meselesine gelince; aldığımız ve almakta olduğumuz tedbirleri özetle huzurunuzda arz etmek istiyorum.

Fakülte, üniversitelerimiz özerk müesseselerdir.

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Özerk olmayanlar var, öğretmen okulları var.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabii Üye) — Yurtlar var, Bozkurt yurtları var.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Müsaade buyurun arz edeceğim, Beyefendi.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabii Üye) — Unutursunuz diye söylüyorum.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Evvelâ onu halledelim. Anlatacağım şimdi Bozkurt Yurdunu, solcuların ikamet ettikleri yurtları. Bu sabah neler yapıldığını, bunu da anlatacağım.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabii Üye) — Nerede idiniz şimdiye kadar?

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Müsaade buyurun.

BASKAN — Lütfedin efendim, Sayın Karavelioğlu.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Vazifeni yap kâfi.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Beyefendi, vazifemin başındayım, kanunların bana verdiği yetkiyi her hâdisenin karşısında kullanmışımdır. Kanunların dışında hiç kimse bizden görev ve sorumluluk istiyemez. Anayasanın çerçevesi dışında hiçbir şey istiyemez, kanunların dışında hiçbir şey istiyemez. Ama,...

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Öyle bir şey yok.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabii Üye) — Sanki kanunun dışında bir şey istiyen var. Kanunların tatbikini istiyoruz sizden.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Ama, istenmesi lâzımgelen şeylerin neler olduğunu şimdi arz edeceğim. (Gürültüler) Hiç kimse hâdiseler karşısında bir yetki var da kullanılmamıştır diyemez, hiç kimse şu hâdiseler olmuş, kanunlar uygulanmamıştır, diyemez. («Komandolar ne peki» sesleri) Şimdi anlatacağım komandoları da Beyefendi.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — 14 tane katil ortada geziyor, bulan yok, Ankara'da ve İstanbul'da.

SAFFET URAL (Bursa) — Sonra da «kanun» diyor.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Beyefendi, söylediğiniz söz tamamıyla yanlıştır.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Değil.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — 14 değil, 15 tir. Bunun içinün failinin bulunması mümkün değildir, hâdiseler dolayısıyla, 12 si adalete teslim edilmiştir. Şu ana kadar....

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Değil öyle.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Müsaade buyurun Beyefendi, eğer siz Devletin arşivlerine inanmıyorsanız o zaman konuşmamıza lüzum yok. Diyorsunuz ki, «14 tane katil dolaşüyor» 14 hâdisede. Hayır. Üçünün bulunması mümkün değil, pencereden atmış, birisinin elinde bomba patlamış öyle ölmüş, öbürü bir topluluğun içinde vurulmuş. Onun dışındakilerin bütün failleri bulunmuş. Son cereyan eden hâdiselerin failleri verilmiş adalete. Gelin size gösterelim dosyalarını ve vesikalarını.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Kanlı Pazar ne oldu? Kanlı Pazar tertibiniz ne oldu? Onun hesabını vereceksiniz.

NAHİT ALTAN (Çanakkale) — 33 vatandaş ne oldu?

BAŞKAN — Rica ediyorum, karşılıklı görüşme olmasın efendim. Lütfen efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Bizim veremeyeceğimiz hiçbir hesap yoktur. Yalnız beni dinlemenizi istirham ediyorum, ben konuşan arkadaşımı dinledim ve cevap arz ediyorum.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Tabii, tabii. Dinliyoruz, dinliyoruz ama....

BAŞKAN — Lütfen karşılıklı görüşme olmasın efendim. Müsaade buyurun. Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Cevap vermek hakkımdır. Şu halde hakkım tabii ise lütfen dinlemenizi istirham ediyorum. Elhetteki sizin arzu ettiğiniz şekilde konuşmuyorum, ama konuşma hakkım var her halde, gerçekleri dile getiriyorum.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Gerçek değil.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Şimdi, muhterem arkadaşlar, fakültelerin içinde önleyici tedbir almak, mâni zabıta tedbiri almak yetkisine Hükümet otoritesi, Devlet otoritesi sahip değildir. Ancak rektörün, dekanın rızasına bağlıdır. Bu gerçeği bir defa tesbit edelim. Ne zaman ki bir dekan, bir rektör bunu istemiştir, anında bu tedbir alınmıştır ve bazı üniversitelerimiz ve dekanlarımızla kurduğumuz işbirliği verimli, müspet ve olumlu istikamette işlemektedir. Binaenaleyh, özerk olan fakülte ve üniversitelerimiz içinde nizami sağlama görevi ve sorumluluğu üniversite idarelerine aittir. Ama, biz Hükümet olarak kendilerine her zaman, her şekilde yardımcı olacağımızı deklâre ettik ve çeşitli toplantılar yaptık. Nitekim bunlardan meydana gelen işbirliğini de halen yürütmekteyiz. Halen bunu daha genişletmeyi ve daha müessir hale getirmeyi en mühim tedbir olarak kabul ediyoruz.

Yüksek okullara gelince; yüksek okullarda birbiriyle çatışma olduğunda veya okutma, okuma hürriyetine tecavüz vukuunda derhal kapatmaktayız, bunu yapanları okuldan tard etmekteyiz ve askerliği gelmiş olanları da askere tevdi için muamele yapmaktayız. Nitekim öğretmen okullarını ve diğer bir akademiye kapatmış bulunuyoruz.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Anadolu'da da ortaokul ve liseler öğretmensizlikten kapalı. (A. P. sıralarından «ne alâkası var» sesleri) Var var, alâkası çok.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Efendim, onunla bunun ne alâkası var.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Şimdi, arkadaşlar, değerli arkadaşım dedi ki, «bir tarafta aşırı solcular, komünistler, bir tarafta da Başkentte komando denilen kişiler caddelerde yürümektedir.» Eğer arkadaşım, bundan 10 - 15 gün evvel yapılan ve adına «Dokuz Işık Günü» denilen yürüyüşü kastediyorsa cevabım şu olacaktır:

Muhterem arkadaşlar, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ve hürriyeti Anayasanın tâyin ettiği bir haktır. Buna dayalı da bir kanun çıkmıştır, 171 sayılı Kanun. Şu halde idarenin, yerini ve güzergâhını tâyin ettiği kanunî istikamette her parti, her teşekkül, her dernek 48 saat evvel haber vermek suretiyle yürüyüşünü yapabilir, mitingini yapabilir. Bu, hiçbir izne bağlı değildir, otomatikman işler. Şu halde Ülkü Ocakları Derneğinin biz falan günü, falan saatte, şurada toplanıp, şurada yürüyüşümüzü bitireceğiz tarzındaki müracaatı hem hukukidir, hem de buna mâni olmak mümkün değildir. Mâni olmak o yürüyüş esnasında mala ve cana tecavüz olduğu takdirde olur. Derhal o yürüyüş, o toplantı dağıtılır. Binaenaleyh, bizim iznimize vabeste değildir ki, «niçin izin verdiniz» denilebilsin. Yürütüp, yürütmemek yine bizim müsaademize bağlı değildir ki, «niçin yürüttünüz» denebilsin. Ama, «bunlar yürüdüler şuraya tecavüz ettiler, önlemediniz» denirse kabul. Böyle bir şey de olmamıştır.

MEHMET HAZER (Kars) — Bir siyasi parti eğitim yapıyor, talim yapıyor.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Şimdi, muhterem arkadaşlarım, bu aşırı cereyanlar karşısında, bu ideolojik temele dayanan akımlar karşısında alınması lâzımgelen tedbirler nelerdir?

Yüce Senatamızda da bâzı arkadaşlarımız Meclis araştırması, genel görüşme istemişlerdir, bunların hepsini kabul edeceğiz. Bu konuda tavsiyesi, fikri, telkini olan her arkadaşımıza açık bulunuyorum. Bizim tesbit ettiğimiz şudur muhterem arkadaşlarım; değerli arkadaşım Hazer'in de ifade ettiği gibi, demokratik hürriyet rejimini temelinden sarsan ve onu değiştirme maksadında birleşen bu aşırı uçların karşısında, bütün partiler olarak, Anayasa kuruluşları olarak, bütün teşekküller

ve siyasiler olarak birleşmek mecburiyetindeyiz. Bu bir asgari müşterektir. Binaenaleyh arkadaşımın bunu ifade etmesi dolayısıyla kendisine şükranlarımı ifade ediyorum.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Yeni mi aklınıza geldi?

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Yeni aklınıza gelmedi, her yerde, her zaman bunu söyledik.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Daha yeni söylüyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Evet, siz Meclis zabıtlarını açınız.

BAŞKAN — Lûtfen efendim.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Çok evvel söyledik, çok evvel söyledik.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Siz Meclis zabıtlarını açınız.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — 33 vatanş kurşuna dizildiğinde neredeydiniz.

BAŞKAN — Efendim, lûtfen karşılıklı konuşmaya imkân vermeyelim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Bunun tesbiti mümkündür.

BAŞKAN — Sayın Özden, rica ediyorum efendim. Sayın Öztürkçine lûtfedin efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Sayın Başkan, bu müdahalelere cevap vermeyeceğim. Bir polemige girmek istemiyorum.

BAŞKAN — Evet, devam buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Sayın Özden gibi düşünsem benim de söyleyeceklerim olabilir, ama böyle bir yola girmek istemiyorum, ben fikirlerimi söylemek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun, devam edin efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Çok teşekkür ederim efendim.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — Serbestsiniz, gittiğiniz kadar gidin.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — İzninize tabi değil.

HÜSEYİN ÖZTÜRK (Sivas) — 50 yıl ders aldıktan sonra bir şeyler öğrenirsiniz.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Tekrar ediyorum, asgari müstereki; bu ideolojik köke dayanan derneklerin arkasındaki siyasiler ve siyasi teşekküller çekilmelidir, eğer Atatürk'ün Cumhuriyetini müdafaa ve muhafazada kararlı ve yeminli isek. Bunu bir kere daha tekrarlıyorum. Biz kararlıyız, yeminliyiz; bu istikamete cereyan etmektedir, icraatımız ve edecektir. (C. H. P. sıralarından «Bravo sesleri»)

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Siz, evvelâ taraf tutmayın.

BAŞKAN — Lütfen, Sayın Özden.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Müsaade edin de konuşalım Ekrem Bey.

BAŞKAN — Lütfen efendim ikaz ediliyor Sayın Bakan, buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Yani benim söyleyeceklerimi tezelzüle uğratmak istiyorsanız beyhude, ben söyleyeceklerimi söyleyeceğim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, ihtarı yapıyoruz efendim, rica ederim.

RIZA İŞİTAN (Samsun) — Bu Hükümet çekilsin.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Onun da cevabını vereceğiz. Hükümetler nasıl gelir, nasıl çekilir. Bir kişinin çıkmasıyla, bu Hükümet çekilsin demesiyle Hükümet çekilmez.

BAŞKAN — Lütfen karşılıklı görüşmeye mahâl vermiyelim efendim. Sayın İştan rica ediyorum efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Arkadaşlar, bu büyük siyasi ve fikri tedbirde birleştiğimiz takdirde, en müessir tedbiri almış olacağız. Bunu bir kere daha ifade ettikten sonra, idari tedbirleri arz ediyorum:

1. Üniversite idareleri, üniversitelerin içindeki idari ve nizami hâkimiyetini istikrarlı bir şekilde devam ettirmelidir. Okuma ve okutma hürriyetini engelliyen öğrencileri ihracetmelidir ve bilûmum dernekler daha sıkı bir kontrola tabi tutulmalıdır. Bunun için de - bu, bir kanuni tedbirdir - bunun için de yeni bir der-

nekler kanunu hazırladık, geçen yıl büyük Meclise verdik, huzurunuzda gelecektir. Bu asgari müsterekte birleşme suuru içinde Yüce Heyetinizin lüzumlu ilgiyi göstereceğinden eminim.

2. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununda, bu hâdiselerin, toplum hâdiselerinin taktiklerine ve muhtovalarına uygun şekilde, tadiller yapılmalıdır.

FKİBET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Hah şöyle, ağzından baklayı çıkar.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Batı memleketlerinde.. Mahzurunu birşey söylemiyorum beyefendi, söylediğim şey gayet hakukîdir ve demokrasinin bağığı olan Fransa'da, geleceğimize şeyler daha ileri derecede halen uygulanmaktadır, onları getiriyoruz. O zaman münakaşasını yaparız.

Arkadaşım bu sözlerinden sonra, «Hükümet bunu yapamıyor, bu tedbiri alamıyor» dediler. Hangi kanunu kullanmadığımızı ve hangi kanuni tedbirleri, mer-i kanunlar içinde alınması muktezi tedbirleri, almadığımızı bir örnek ve bir misal vermediler.

MEHMET HAZER (Kars) — Zamanı gelince veririm.

İÇİŞLERİ BAKANI HALDUN MENTEŞE-OĞLU (Devamla) — Vermelerini istedim. Fakat bu sözü, son sözleri ile bağladılar ve arzularını izhar buyurdular. Arzuları, Sayın Başbakanın Hükümetten çekilmesidir.

Arkadaşlar, hükümetlerin, iktidarların nasıl iktidara geleceği, nasıl hükümet kurulacağını, hükümetlerin nasıl çalışıp nasıl iktidardan ayrılacaklarını Anayasamız tesbit etmiş bulunmaktadır. Eğer demokratik bir hukuk devletinin içindeyssek, bunun kaideleri konmuştur, o kaidelere göre hükümetler işbaşına gelir, işbaşından ayrılır. Yoksa, muhalefetin veya bağımsız bir arkadaşın «gitsin bu Başvekil, gitsin bu Bakan» demesiyle, ne bir Başvekil gider, ne bir Hükümet gider. Biz hukuka bağlıyız; nizama bağlıyız, bizi iktidara büyük milletimiz memur etti, büyük milletimizin hizmetinde iktidarda kaldığımız müddetçe ona medeni imkânlar getirmeye ve onun hakkına, hürriyetine müdahale ettirmeme politikamızı her şartın altında icraya azimliyiz. (A. P. sıralarından «bravo» sesleri).

Anayasa kaideleri içinde Hükümeti düşürme yolları gösterilmiştir, eğer o gücünüz varsa onu kullanırsınız, onun dışında bu sözleri, bir iktidar husumeti atmosferi yaratma politikasının icapları olarak, telâkki eder, Yüce Heyetinize saygılar sunarım. (A. P. sıralarından alkışlar ve «bravo» sesleri).

BAŞKAN — Sayın Hamdi Özer, ilâç fiyatlarına yapılan zamlar hakkında gündem dışı konuşma istiyorsunuz, buyurunuz.

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Sayın Başkan, birşey sormak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Sayın Başkan, bir mâruzatım var. Sayın Bakan gündem dışı bir konuşmaya cevap vermek üzere kürsüye çıktılar ve cevap verdiler. İktüzüğe dayanarak kendilerine bir, iki sual tevcih etmek istiyorum. Bu hakkımı lütfetmenizi sizden rica ediyorum. Çünkü Sayın Bakan gündem dışı konuşma yapmadı, gündem dışı bir konuşmaya cevap vermiş oluyorlar, onun için kendilerine soru tevcih etmeye müsaade buyurursanız.

BAŞKAN — Sayın Haydar Tunçkanat, tüzüğümüzün 132 nci maddesinin hâdisede uygulanmasına, ben Başkanvekiliniz olarak, şu halde yer göremiyorum. Bakanlar, 132 nci maddenin şümülî içinde daima gündem dışı olarak Cumhuriyet Senatosuna her zaman kendiliğinden bilgi verebilirler. Hükümetin açıklamasından sonra özellikle muhalefet gruplarının sözcülerine söz verilir. Şimdi, şu noktayı arz etmeme müsaadenizi rica edeceğim. İktüzüğümüzün tatbikatında, nâçiz görüşüme göre, yanlış uygulamalar vardır. Gündem dışı konuşmalar, aslında, müzakerelere mahal vermemek icabeder. Burada 132 nci maddenin maksudu olan Bakanların, Hükümetin re'sen iç ve dış politika hakkında Cumhuriyet Senatosu Genel Kuruluna mâruzatta bulunmalarıdır. Bundan sonra ancak bir görüşme açılabilir, fakat bugüne değin tatbikatımız gündem dışı konuşmalar, Bakanların cevabı gündem dışı olarak müzakeresiz geçmiştir. Bu itibarla mâzur görülmeğliğimi istirham ederim. Bu, bir içtüzük noksanı olarak kaydedilmektedir, arz ederim efendim.

6. — *Malatya Üyesi Hamdi Özer'in; ilâç fiyatlarına yapılan zamların vatandaşı çok güç duruma düşüreceğine ve fiyatların kontrolü için bir Tanzim ve Kontrol Bakanlığı kurulması gerektiğine dair demeci.*

BAŞKAN — Sayın Özer, bilhassa istirham ediyorum, 10 dakika ile sınırlandırılan gündem dışı konuşma uzadı. Bu nedenle sözlerinizi biraz kısa ve size yakışır şekilde veciz olarak ifade buyurursanız tasarrufumuz mümkün olacak.

Teşekkür ederim.

HAMDİ ÖZER (Malatya) — Sayın Başkan, Yüce Senatonun sayın üyeleri; ilâç fiyatlarına % 5 ile % 100 oranında zam yapılmakta olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz. Bir toplumda yiyecek fiyatlarına yapılan zam, hastalık miktarına yapılan zamdır. İlaçlara yapılan zam da, ölüme yapılan zamdır. (C. H. P. sıralarından «yaşa, bravo» sesleri) Bunu kesin olarak bilmek gerekir. Fiyatların kontrol altında tutulması, sağlığın ve dolayısıyla rejimin kontrol altında tutulmasını sağlar. Bir zam furyasının karanlık bulutları altında toplumu baskı altında tutmak, teselli ile açlığı gidermek mümkün değildir. Bu kürsüde konuşmalarım beni karamsar bir görüşün sahibi gibi gösterebilir. Fakat, asıl karamsar görüş, gerçeklere pembe görüşlerle bakıp, onu kendi arzulanıkları gibi göstermeye çalışmaktır. Gerçeği görmek için kendi gözlerimizle değil, halkın gözleri ile bakmak zorunluluğundayız, arkadaşlar. Çöp tenekelerinden ekme kırıntısı tophyan işsizlerle, köylerinde hastalarını doktora götürecek ve ilâç alacak takatî kendilerinde göremiyenlerin gözleriyle bakmadıkça gerçeği göremeyiz. Bu gözlerin sahibi olmaya ve bu gözlerle bakmaya mecburuz, arkadaşlar. Devletten aylık alanlar bedava ilâç alıyor, bizler ve aile efradımız bedava ilâç alabiliyoruz. Fakat, milyonlarca köylü ve şehirli fakir vatandaş bundan yoksundurlar. Giyecek ve sair maddelere yapılan zamlara karşı Devletten aylık alanların katsayısı denilen bir lokomotifleri var. Bu lokomotiften yoksun ve onun akaryakıtı olan halk ne yapacaktır, arkadaşlar?

Muhterem arkadaşlar, bu mâruzatımla çok çalışkan, çok değerli, halka ve hakka daima gönül ile bağlı olan bir Sağlık Bakanının değerine gölge düşürmek niyetinde asla değilim. Esasen onun hakkını teslim etmek vicdan borcumdur.

Efkârı umumiyyede çeşitli depremler yaratan, halkı ümitsizliğe ve güvensizliğe sevk eden birçok dedikodulara belki burada cevap verecek ve belki de alacağı tedbirleri beyan ederekten Yüce Senatoda halka, her hangi bir müjdeli haberlerde de bulunacaklardır. Bu bakımdan bu konuşmamın o yönden de önemine inanmaktayım.

Muhterem arkadaşlar, ilaçların % 90 oranındaki, hattâ % 95 oranındaki hammaddesi ithal edilmektedir. Elbette ki, devâliasyon nedeni ile ilaç fiyatları artacaktır. Ama, sosyal devlet anlamı içerisinde bu artışı fakara halka yüklememeliyiz. Devlet, fakire ilâcı parasız vermedir. Halkın sağlığını korumak ve onu yoksulluk nedeni ile ölümün pençesine terk etmemek Devletin görevidir.

Ayrıca, ilaç fiyatlarının ayarlanması zarureti aşikâr olacağına göre, zamsız ilaçların önceden miktarı tesbit edilmiş midir? Zamlı ilaçların ambalajları üzerine kırmızı renkli çift bandrol, yani iki kırmızı çizgi konulacağı söylenmektedir. Bu sebeple birçok ilâclar şimdiden bulunamaz olmuştur. Bir hafta sonra kıymeti fazla olan ilâclar kırmızı kuşaklarla kendilerini göstereceklerdir. Çünkü, eski ilâcların tekel maddeleri gibi tesbitinin yapılmış olduğunu pek sanmıyorum.

Sayın senatörler, bundan önceki birçok konuşmalarında bir tanzim ve kontrol bakanlığının kurulması gereğini ısrarla belirtmiştim. Vurguncuların insafına güvenmek ve halkımızı onların merhametine terketmek cinayettir. Çünkü, atalarımızın ahlâkı tahribedilmiştir, bugün. Onların her zaman ve her yerde vicdanlarında duydukları yegâne şahit ve hâkim olan Allah duyusunun ilâhi müeyyidesi silinmiştir. Bir zamanlar komşusu alış - veriş yapamadı diye müşterilerini ona gönderen esnaf ölmüştür. Şimdi, gözden sürmeyi kaparken, gözleri de söküp satanlar çoğalmıştır. Toplumun ve rejimin ayakta kalmasını istiyorsak yeterli müeyyideleri getirmek ve yürütme organına yeterli yetkiyi vermek bizim vazifemizdir. İktidar, muhalefet vardır, fakat demokratik rejim var olduğu sürece ancak var kalabilir. Onun dışında bir çözüm yolu aramak Türk Milletinin iradesini kördüğüm haline sokmak ve en son Türk Devletimizi tarihe gömmek olur. Geliniz, el ele ve gönül gönüle

bir millet olmanın saadetinde toplanalım. Toplumun üzerindeki karanlık bulutlardan «Türküm» diyebilen hiç kimseye rahmet gelmeyecektir ve rahmet ummasınlar.

Bir konuşmacı arkadaşımız «kader kapıyı bir kere çalar» demişlerdi ve fakat kader kapıyı bir daha çalarsa o kapıyı alır, götürür, arkadaşlar. Artık, o, kimseye bir daha buyurun, demeyecektir ve herkese kapı dışarı diyecektir. Bunu bilmek lâzım.

Muhterem arkadaşlar, bu kutsal çatının altındaki her arkadaş bu inancın içerisinde. Hiçbir partili ve partisiz arkadaşlarımı bu inancın dışında görmeye kimsenin hakkı yoktur.

Bu inanç ve güven içerisinde hepinizi saygı ile selâmlarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim, Sayın Özer.

7. — *Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Vedat Âli Özkan'ın, sınıai maliyet sistemi ile tesbit edilen ilaç fiyatlarının artma sebebinin, % 95 ini ithal ettiğimiz ilaç hammaddesi fiyatlarının dış piyasada büyük artışlar göstermesi ve iç piyasada da işçi ücretleri ve ambalaj masraflarının artması olduğuna dair demeci.*

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI VEDAT ÂLİ ÖZKAN (Kayseri Milletvekili) — Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı, buyurunuz.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI VEDAT ÂLİ ÖZKAN (Kayseri Milletvekili) — Muhterem Başkan, muhterem senatörler; Malatya Senatörü Sayın Hamdi Özer gündem dışı olarak son ilaç ayarlaması mevzuunda görüşlerini burada açıkladılar. Haksız değiller. Ancak, 3 - 4 seneden beri bu mevzudaki çalışmalarımızı ve aldığımız tedbirleri sizlere kısaca nakletmek isterim.

Muhterem arkadaşlar, 1968 Martından itibaren ilaç fiyatları üzerinde bugün ileri memleketlerde, modern dünyada tatbik edilen bir sistemi uygulamış bulunuyoruz. Bu sistem, sınıai maliyet esasına istinaden fiyat takarrür sistemidir. Bu sistem ile ilaç fiyatı, hammaddesinden itibaren ambalajlamanın son safhasına kadar aradaki bütün unsurlar; işçilik, direkt işçilik, endirekt işçilik, masrafları, hepsi tesbit edilmek suretiyle maliyeti tesbit edi-

liyor ve sonunda imalâthanenin, deponun ve perakendecinin kârlarını da ilâve etmek suretiyle bir ilâç fiyatı ortaya çıkıyor. Bu suretle, bir ilâcın gerçek fiyatı ile vatandaşa intikali sağlamıyor. Bu, 1968 senesinin Martından itibaren memleketimizde de uygulandı. Ve bu uygulandığı tarihte de ortalama olarak bütün ilâçlarda % 15 ilâ % 20 nisbetinde bir ucuzluk temin edildi. Yalnız bu tarihten sonra hammaddenin temin edildiği - arkadaşımızın da söylediği gibi hammaddenin % 95 i dış dünyadan temin ediliyor - menşe memleketlerdeki hammadde fiyatları büyük ölçüde arttı. Size bu mevzuda bazı rakamlar veriyorum. Bu artmanın devalüasyonla ilgisi yok.

Kloran Fenikol 18,25 dolârdan 42 dolâra, Asit Fenik 30 dolârdan 85 dolâra, Buskopan 695 dolârdan 1 100 dolâra, Papaverin 16 dolârdan 20,90 dolâra, Penicillin 16 dolârdan 24 dolâra, Knilin 58 dolârdan 76 dolâra, Sulfaganimidin 3,34 dolârdan 9,50 dolâra, Tetrasiklin 24 dolârdan 30 dolâra, Novaljin 4,10 dolârdan 6,50 dolâra. Bu, 3 000 küsur ilâçta da aynı şekilde tesbit edilmiştir.

Evvvelâ dış dünyadaki hammadde fiyatları yükselmiştir. Bunun yanında iç piyasamızda ambalaj fiyatları ve işçilik ücretleri de artmıştır ki, işçilik ücretleri 1968 de 100 birim üzerinden, 1969 da 123, 1970 te 170 e yükselmiştir. Ve buna da 1970 Ağustos ayındaki devalüasyon inzıman edince hakikaten ilâç sanayii büyük sıkıntıya düşmüştür. 4 - 5 aydan beri bütün arkadaşlarının yakinen bildikleri gibi, bazı ilâçların piyasada bulunmayışından sık, sık bahsedilir olmuştur. Biz, işte 4 - 5 aydan beri ilâç sanayii ile yakından temastayız. Devamlı bunun münakaşalarını ve müzakerelerini yapmaktayız.

İlâç sanayii bu ayarlamamın daha evvel yapılmasını istedi. Fakat biz eldeki stokların durumunu bildiğimiz için bu ayarlamayı elde mevcudolan stokların azalmasına kadar beklemiş olduk ve stoklar bugün hemen, hemen bitmek üzeredir.

Arkadaşlarım, bütün bu ayarlamalara rağmen Türkiye'de ilâç fiyatları ucuzdur. Ama, ucuz olmasına rağmen, Türkiye'deki şikâyetlerin fazla olmasına sebep, Türkiye'de vatandaşın cebinden bu ilâcı ödemiş olmasıdır. O halde ge-

tireceğimiz genel sağlık sigortası, vatandaşın bu ödemesini bir fondan temin etmek suretiyle, vatandaşa bu külfeti yüklemeyecektir. Bu kamun tasarruflarımız da halen Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiş ve Millet Meclisinin Umumi Heyetindedir, bunun bu sene çıkarılmasını, hep beraber gayret ederek, temin edelim.

Arkadaşlarım, bu ilâç fiyatlarındaki yükseklik yaptığımız tetkiklerle % 70 civarında idi. Ama, biz Bakanlık olarak büyük baskımızı koyduk ve imalâtçının, ilâç fabrikalarının % 25 olan kâr haddini % 15, depocunun % 10 olan kâr haddini % 8 ve eczacının % 25 olan kâr haddini de % 20 ye indirmek suretiyle ve bazı çok kullanılan ilâçları da ayrıca yaptığımız tenzilatlarla, bu nisbeti ortalama olarak % 40 civarına indirmiş bulunuyoruz. Şüphesiz, arkadaşlarımızı da vatandaşa yükleyeceği bazı külfetlerden dolayı, haklı buluyorum. Ama, dünya piyasalarındaki umumi artış ve iç piyasadaki bazı zaruri artışlar bu ayarlamayı bize de zorlamıştır, ama bunu mümkün olduğu ölçüler içerisinde en asgari haddde vatandaşa intikal ettirmekte bizim vazifemiz olmuştur. Sağlık sigortası tatbikatı neticesinde bu da tamamen halledilecek ve bu şikâyetler tamamen önlenecektir.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

8. — *Kocaeli Üyesi Fatma Hikmet İşmen'in; Maraş kalesinin bir kısmının sinema yapılmak üzere yıkılmakta olduğuna ve mevzuata uygun olmayan bu hareketin önlenmesine dair demeci.*

BAŞKAN — Sayın Fatma İşmen, buyurun efendim. Maraş Kalesinin tahribi ile ilgili gündem dışı konuşma. Vaktin çok geciktiğini ifade ederek kısa kesmeniz istirhamı ile.

FATMA HIKMET İŞMEN (Kocaeli) — Teşekkür ederim Sayın Başkan, çok kısa olacak esasen.

Sayın Başkan, sayın senatörler; Maraşlı bir vatandaşımızdan ünlü Maraş Kalesinin tahribi ile ilgili şikâyet mektubu almış bulunuyorum. Tarihi değerler taşıyan ayrıca turistik önemi olan eski eserlerimizi muhafaza etmek hususunda ne kadar meraksız, değer bilmez olduğumuza ve gereği gibi çalışma yapılmadığını tekrarlamaya lüzum bile yoktur. Ve çok lâflar edilip hiç bir iş yapılmadığı da açıktır.

Bu gelen yazıda bu konu ile ilgili olan kısmı aynen okumak istiyorum «İlimizin tarihi açıdan ve coğrafi bakımdan kendine has bir özelliği var, 2900 seneye sahip Etilerden kalma kalemizi Maraş Belediyesi, Müze Müdürlüğü, Millî Eğitim Müdürlüğü, mevzuata uygun olmuyarak, özel kişilere satış yapıyorlar. Maraş PTT binası ile Kale arasında Belediyeye ait bir garaj vardı. Bu garajı bir kişi alarak sinema yaptırmak istiyor. Yalnız aldığı sahayı 4 köşe hale getirmek için Tarihi Kalemize 10 metre girecekleri anlaşılmıştır. 10 metre girildiğine göre, uzunluğu 50 metre olan 500 m² yer sinemaya satılmış olmuş oluyor.

Şimdi, sizlere kalede işçinin kazma, kürekle çalışırken çekilmiş olan fotoğrafını da gönderiyorum «diyor ve bir de fotoğraf göndermiş, arkadaşımız.» Asari atıkayı korumak için mevcut mevzuatı yok etmek istiyorlar. Turist açısından Maraş'a gelen turistler ellerinde bulunan haritaya göre, mutlak kalemizi geziyorlar, tarihî kalemizin restore edilmediğini görerek açığa bizi kınıyorlar, tarihî eserlerimizi korumak için bu şikâyetlerimizi huzurunuzla iletiyoruz. Belediyeden aldığı sahayı yaptırabilir ama, kaleye el vurmaları için yüksek emir ve müsaadeler bekliyoruz» diyor.

Sayın senatörler, işte Maraşlı kardeşimiz içtenlikle bunları anlatıyor. Yaşadığı ilin değerlerine, tahribine razı gelmediği için çareler araştırıyor.

Sayın senatörler, ben de bu kürsüden ilgilileri uyarmak istiyorum. Paha biçilmez eski eserlerimizi; hiç değilse insan eliyle açıkça tahribedilmeleri mutlaka önlenmelidir. Mevzuata uygun olmuyarak yapılan satışlar konusunda da ilgililerin gerekli işlemleri yapacağını umuyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

9. — *Cumhurbaşkanınca S. Ü. Tayfur Sökmen'in; C. H. P. Genel Başkanı İsmet İnönü'nün anarşik hareketleri knayan konuşmasından duyduğu memnuniyete dair demeci.*

BAŞKAN — Sayın Tayfur Sökmen, Muhterem İnönü'nün Veteriner Fakültesinde şükranla karşılanan beyanâtı hakkında. Buyurunuz.

TAYFUR SÖKMEN (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Başkan, sayın senatör arkadaş-

larım; her hâdiseden fırsat kollayan sağcı, solcu ve sosyalistlerin, «bağımsız Türkiye istiyoruz, ikinci Kurtuluş Savaşı içindeyiz, sömürü düzenin değiştirilmesi lâzımdır» diye yaptıkları yaygara ve feryadın tesirleri altında kalan, bugün için vazife ve gayeleri okumak öğrenmek olan yarımın memleket mukadderatına önolacak olan bugünün gençlerinden bazılarının ellerinde silâh sokaklarda nâra atıp, fakülteler basarak, arkadaşlarını yaralamak ve öldürmek suretiyle Türk halkının yarımın ne olacağı endişesiyle huzursuz bırakanları, Muhterem İnönü'nün Veteriner Fakültesindeki konuşmaları sırasında takbih edip kınadıklarını bugünkü gazetelerde bir sevinçle okudum.

Arkadaşlarım, geçen sene bir münasebetle bu kürsüden arz etmiştim. Sırtında, eşsiz insan aziz Atatürk'ün yüklediği hamulei giranpaha taşıyan Muhterem İnönü, lâalettâyin bir parti başkanı olmayıp, partiler üstü bir varlık olması hasebiyle gerek partilerarası münasebetin şu veya bu sebeple gerginleştiği sırada, gerek sağcı, solcu ve sosyalistlerin bâzı bahaneler icadederek hasis emellerine yetişebilmek için çaba sarf ettikleri böyle bir zamanda dur demeleri, müşarünleyhin vatan severliklerinin bir icabı olmaktadır. Şimdi, «Sayın İnönü'nün sizin takdirinize ihtiyacı yoktur» diyenler bulunabilir. Bu itibarla arz ediyorum, nasıl bâzı davranışları arasında kanaatime uymayanları belirtmeyi vicdan borcu sayıyor isem, takdire şayan olan dünkü beyanâtlarını da şükranla karşılamayı piri fâni emektar bir vatandaş, aynı zamanda eski bir arkadaşı olarak vicdan ve rahmet borcu saymaktayım.

Saygılarımla. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

10. — *Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın; parti ile Başbakanın birbirinden ayrılması gerektiğine dair demeci.*

BAŞKAN — Sayın Sırrı Atalay, gündem dışı konuşmalara cevap vermek amacını taşıyan Hükümet üyelerinin, gündem dışı konuşmalarının hukukî mahiyeti mesnediyle, dünkü birleşimde gündem dışı konuşma yapan Ticaret Bakanının, emrindeki sorumlu yetkililerin davranışlarına ve ilgili konulardaki iddialara ait verdiği cevaplara, gerçeklere aykırı olan ilgisi

hakkında gündem dışı söz istiyorsunuz.

Sayın Atalay, şunu arz etmeme müsaadenizi istirham edeceğim. Gündem dışı konuşma isteminiz iki noktaya yöneliyor.

Birisi, «gündem dışı konuşmalara cevap vermek amacını taşıyan Hükümet üyelerinin gündem dışı konuşmalarının hukukî mahiyeti mesnediyle», buyuruyorsunuz. Bu konu tamamen nazari ve hukukî bir tartışmaya yol açabileceği gibi, bu daha ziyade, zatiâlinizin çok iyi takdir buyuracağı veçhile, Tüzüğümüzün 132 nci maddesinin tadili üzerinde çok güzel bir etüt, bir konuşma konusu olabilir. Bu itibarla bendeniz bu isteminizin birin paragrafında zatiâlinize söz vermekte kendimi mâzur addediyorum.

İkinci pragrafa inhisar etmek üzere gündem dışı konuşma arzusunda bulunursanız, buyurunuz.

SIRRI ATALAY (Kars) — İkinci pragraf üzerinde.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Evel Allah gene oraya gelir.

BAŞKAN — Rica ederim efendim, lütfedin efendim. Bu müdahale verimli ve düzenli çalışmamızı kesinlikle önüyor.

SIRRI ATALAY (Kars) — Sayın üyeler, Bakanlar Kurulu üyelerinden birinin bir gündem dışı konuşma sonunda burada gene bir gündem dışı olarak yaptığı bir konuşmanın hukukî mahiyetini, bir gündem dışı ile belirtmek zorunluğu vardır. Daha önceki birleşimde, Sayın Demirel yönetiminin içine girdiği bunalımın tipik ve sadece sömürü olarak ifade edilebileceği düzeni içerisinde kardeşlerine sağladığı ve sağlattığı kredilerin ve diğer bâzı yolsuzlukların Soruşturma Hazırlık Komisyonu tarafından yapılan incelemesinin bâzı hukukî sonuçlarını ve dönemeç noktalarını tesbit etmiştim.

Bir arada ve bir yerde de Ziraat Bankası Umum Müdürünün sözü geçen Soruşturma Hazırlık Komisyonu Başkanının Birleşik Toplantıdaki beyanatına, cevabına değinmiş gerekli cevabın bu şekilde olmayıp Hükümet Başkanının ve Ticaret Bakanının bir davranışın içine girmesinin zorunluğuna işaret etmiş idim. Bakın ki, Ticaret Bakanı geldi burada neleri ifade ettiler. Bu beyanattı ile Ticaret Bakanı Türkiye'nin siyasi hayatında yeni bir çığır açmış bulunmaktadır. Aslında suçlu, eğer tesbit edile-

cekse, eğer Türk Ceza Kanununun 240 nci maddesinin, «görevi başında bulunan Başbakan Demirel hakkında» tatbiki gerekiyor ise, hiç şüphesiz yok ki, bunun tam olabilmesi için kredi yağması içerisinde Sayın Gürhan Titrek de sorumlu, Sayın Ziraat Bankası Umum Müdürü de sorumlu.

Adalet Partisine mensup komisyon başkanının, açıkladığı bâzı banka ve muhasebe oyunları ile bizden kaçırılan hususları; bir gün önce burada sorumlu Ticaret Bakanı, ismini vermediği bir müfettişin yaptığı tetkikatın neticesi olarak, bâzı müphem hususları buraya getirdiler ve böylelikle suçluluğu gereken zat, Başbakanın beraati zimmetini burada ifade etmeye çalıştılar. Ne hazindir, 20 nci Asrın Türkiye'sinde 1970 yılında Ticaret Bakanı kendisi ile fer'an zimethal bulunan Başbakanın burada beraatini ifade ederler. Ve Başbakanın, yani Sayın Demirel'in kurtulmaya ve kurtarılmaya ihtiyacı olmadığını ifade ederler.

Gerçekten demokratik ülkelerde başbakanlar kurtarılmaz ve kurtulma ihtiyacını duymazlar. Çünkü, işler bir kerteğe geldiğinde istifa etmenin ne olduğunu bilirler. Buna ihtiyaç kalmaz. Ama, o kerteğe gelmiştir ki, henüz Sayın Başbakan Demirel yönetimini devam ettirmek ister. Bu memleket öyle bir bunalıma gelmiştir ki, memleket kurtulmasın kendisi ile beraber memleket de gitsin. İşte meselenin asıl dönüm noktası burada, asıl çözüm bekliyen bu. Sayın Demirel'in direnmesinin sebebi bu. Yoksa Sayın Demirel, hesap vermeden, ceza görmeden bir heyet veya Divanı Âli önünde serbestçe kurtulacağını bilse tek başına çoktan istifa eder. Ama, o noktaya gelmiştir ki, artık tek başına kurtulmanın imkânı olmadığına göre, ben gidiyorum, benimle beraber herkes de gitsin. Dikkat ederseniz Demirel'in felsefesi bu, Demirel'in görüşü bu. Ticaret Vekili bu görüşü bir yana itip, bu görüşten sanki haberi yokmuş gibi konuşuyor. Zaten Demirel'in talihsizliği ve Adalet Partisinin asıl talihsizliği; beş sene önce milletin sevgilisi o koskoca Adalet Partisi bugün, belki kurtulurum ümidi ile Başbakanın etrafında bir kadrodan ibaret kalmaktadır. İşte bu zayıf etraf.

FETHİ TEVEÇOĞLU (Samsun) — Siz kendinize bakınız, bunun gündemle ne alakası var. Bunları kaçınıcı defa tekrarlıyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Tevetoğlu, lütfedin rica ediyorum.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Sen kendi başına bak.

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine lütfen efendim.

SİRRI ATALAY (Devamla) — Ben gerekirse çok iyi cevap vermesini bilirim. Ama gerektiği zaman da ne söylerseniz söyleyiniz cevap vermeyeceğim, boşuna bir şey söylemeyin. Cevap vermeyeceğim bilirsiniz bir defa. Ama, bilirsiniz ki, atılan lâfa fazlasıyla ve faiziyle cevap vermeye muktedirim. Ama, vermeyeceğim cevap, canım bugün öyle istiyor, cevap vermeyeceğim. İstedığınız kadar konuşun.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — 20 senedir bunları söylüyorsun.

BAŞKAN — Devam buyurun efendim.

SİRRI ATALAY (Devamla) — Sayın Ticaret Bakanı diğer bir hususa da işaret ederler ve biraz önce Dahiliye Vekili de bunu yapmak istedi. Parlâmentoya, sözüm ona ders verirler. «Anayasa vardır, işbu Anayasaya göre görevden uzaklaşmak veya uzaklaştırmak nasıldır. Varsa kuvvetiniz bunu gösteriniz şeklinde Parlâmentoya da ders vermeye yeltenirler. Gerçekten Anayasamız Hükümetin kuruluşunu, Hükümetin çekilişini hükümlere bağlamıştır. Bu, normal bir zemin üzerinde işliyen husustur. Ama, Anayasa metninde olmıyan, fakat demokratik bütün ülkelerde tatbik edilen hususlar vardır. İngiltere'de yazılı Anayasa, bir kısım var, bir kısım yok. Fransa'da, İtalya'da, Almanya'da Anayasalar yoktur ama, iki gün olmaz ama, on ayda, beş ayda ciddi bunalımlar olmasa bile ülkede ciddi sorunlar vatandaşın vicdanında tartışılmaya başladı mı hükümetler çekilir, partiler değil. Birbirinden ayırın evvelâ bunu. Adalet Partisi demek, Sayın Demirel Yönetimi demek değildir. Evvelâ bunu tesbit edin. Kaderinizi Sayın Demirel'e bağlamayın ve Sayın Demirel de, grup toplantısında karar verilmesine rağmen, 16 Aralıktan önceki A. P. Grubunda «beni götürmek istiyorlar. Muhalefetin ve karşımda olanların maksadı benim. Kaderim, sizinle beraberdir.» Karar alınmıyor ama, soruşturmanın kaderininin A. P. nin kaderi olduğu ifade edilince kendi kaderiyle A. P. nin ka-

derini birleştirmeye çalışıyor. Bir siyasi kişi, siyasi hayatını yitirmeye başladıktan sonra da-ima bu yola başvurmuştur. Kendi siyasi teşekkülüne kendisini mal etmek suretiyle kendi kaderiyle birlikte bunu da yitirmek ister.

BAŞKAN — Sayın Atalay iki dakikanız kaldı.

SİRRI ATALAY (Devamla) — İşte bunu ayırmak, bütün mesele bu, buna uğraşyoruz. A. P. nin sağlam gözüken beş yıl öncesi zeminle Demirel yönetiminin getirdiği safhayı ve Demirel yönetiminin bunalımlarında ifade ettiği şu gerçeği bir arkadaşınız ifade etmiştir. Sayın Akyürek, ayrılma mektubunda «şai-be altında bulunan bir yönetim» olarak ifade etmiştir. Bir başka arkadaşınız daha dün...

FETHİ TEVETOĞLU (Samsun) — Sizden ayrılanlar neler söylediler Sırrı Bey.

SİRRI ATALAY (Devamla) — Daha dün «memleket kaderininin, Demirel biraderler kaderi olduğunu ve yönetimin artık, bir demokratik yönetimden çıktığını, bir aile yönetimi haline geldiğini» ifade etmiştir. Gerçekten, 16 Aralık 17 Aralık'a bağlayan veya 17 Aralık'ın ilk saatlerinde Parlâmentonun oturumu bittikten sonra Hacı Ali Demirel'in televizyon muhabirine verdiği cevap calibi dikkattir. «Çok güzel oldu» diyor, «en iyisi oldu» diyor. Biraderler saltanatına ve biraderler menfaatine devam kararında imzası ve mührü olmıyanlar evlâtlarına bir miras bırakacaklar, ama, bu şai-be altındaki Demirel yönetimine oylarıyla bir dayanak yapanlar ise evlâtlarına her halde böyle bir şey veremeyeceklerdir. (A. P. sıralarından şiddetli gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim. Lütfen.

11. — *Adalet Partisi Grubu Başkanı Ahmet Nusret Tuna'nın Kars Üyesi Sırrı Atalay'a cevaben; demokrasinin anaprensiplerinden birisininin de kararlara hürmet olduğuna, muhakkak bizim dediğimiz doğrudur tarzındaki bir düşüncenin demokratik nizamın müdafilerinden beklenemeyeceğine dair demeci.*

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Sataşma var.

İLYAS KARAÖZ (Muğla) — Sataşma var, Sayın Başkan.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Hepimize sataşma var.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Nusret Tuna.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Sataşma var.

BAŞKAN — Hangi konuda sataşma var efendim? Lütfedin.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — En son anda dahi, «Demirel'e oy verenler şaibe altındadır.» dedi.

BAŞKAN — Bu noktaya münhasır olmak ve tekrar bir sataşmaya mahal vermemek üzere lütfedin efendim. Kısaca.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar, bu sene başından beri yani, Başkanlık Divanının tesbiti, seçimlerin yapıldığı zamandan beri Sayın Atalay'ı sıkı bir ruhi bunalım içinde görüyoruz. Her celseye; lütfen, dikkat ve itina ile bakın. Mutlaka söz almak için çırpınma, mutlaka bulunduğu yerden sataşma ve hakaret, Başkana hakaret ve bilhassa mensubu olduğum partiye, kıyıdan köseden, bir hakaretle bu işi tamamlıyor.

SIRRI ATALAY (Kars) — Partiye yok. Asla. Hayır, Demirel'e.

AHMET NUSRET TUNA (Devamla) — Oy sahibi, oy verenlerin büyük bir ekseriyeti A. P. dir. Onları şaibe altında, şaibeliği koruma diye tavsif edersin de daha hakaret yok mu bunda?

Şimdi, muhterem arkadaşlarım, içinde bulunduğumuz rejim hür demokratiktir. Hür demokratik rejimde bakanlar, başbakanlar hakkında isnatlar bulunur. İddialar bulunur. Anayasa, takibedilecek yolu göstermektedir. Şimdi, buyurdukları 16 gün, saat üçte başlıyan ertesi günün sabah saat 9 una kadar devam eden bir murakabe, bir müzakere olmuştur. Neticesi oylarla bağlanmıştır.

Arkadaşlarım, demokrasinin anaprensiplelerinden bir tanesi; sâdır olan karara hürmettir. Bunun mahiyetini tetkike, «muhalefetteki oy muhakkak galebe çalsın» diye bir fikir sahibi olduk mu, bu nizamı biz istemiyoruz demektir. Demokrasinin muayyen usulleri vardır, muayyen kaideleri vardır. Bu kaidelere riayet etmezsek «muhakkak bizim dediğimiz doğrudur» fobisinden ayrılmazsak bu nizamı yürütemeyiz.

Şimdi, muhterem arkadaşlar, şuna itimadetmelerini rica ediyorum. A. P. nin bütün mensupları bu denetleme mevzuu ile en ince teferuatına kadar meşgul olmuştur. Muhalefet şer-

hine de dikkat etmenizi rica ediyorum. Muhalefete en koyu bir şekilde mensubolan bir arkadaş dahi «bu kredi işlemini tanzim eden Demirel'dir» demedi. Bunu diyecek, vicdanından gelen sese uymıyacak bir arkadaş da tasavvur etmiyorum. En muhalif arkadaş dahi «olabilir» veya «bu söylentileri önlemek lâzım, bu söylentileri önlemek için de daha ileri bir tahkikat yapmak şart» demiştir. Bu hududu geçen bir itham olmamıştır.

Şimdi, bir kısım arkadaşlar daha ileri bir tahkikat ister, diğer bir kısım arkadaşlar, «muhalefetin dahi ithamının hududu bu olduğuna göre, daha fazla bir tahkikata lüzum yoktur» derler. Hâdise tenevvür etmiştir. Kredi işi ile alâkalı bir mevzu varsa er - geç bu mevzuu tetkik etmeye yetkili olan Cumhuriyet Savcısı vardır, alâkalı makam vardır. Onu tetkik eden icabını yapar ama eğer Başbakan veya herhangi bir bakanın maddi vâkia ile irtibatı yoksa Meclisin vazifesi orada biter. Meclis demiştir ki, «Sayın Başbakanın bu denilen hâdiselerde maddi irtibatını görmüyorum.» 309 arkadaşın reyi bu noktada tecelli etmiştir. İllâ ve illâ, «muhalefetin dediği doğru, ekalliyetin dediği doğru bu yolda karar alınması lâzımdır» şeklindeki zorlama bu hür demokratik nizamı ile riye götürmez. Bu fikrin sahipleri bunun müdafii olamaz. Bu kabil itham ve iddiaları eğer, bu nizama inanıyorsak, eğer Anayasanın dediklerine uyacaksak, derecattan geçtiği zaman kesmeye mecburuz. Bunu ifade etmek istiyorum.

Şimdi, bize sataşılan kısım : «O gün oy verenler şaibenin altından kendilerini kurtarmıyacaklardır. O kararda oyu olmayanlar evlâtlarına güzel bir hâtıra bırakacaktır.» gibi bir şeyler...

Muhterem arkadaşlar, rica ediyorum. Dedikleri mevzuda bir yolsuzluk varsa Cumhuriyet savcıları, alâkalı makamlar gerekli tetkikleri yapmaya hazırdır. Parlâmentonun verdiği karar bu yapılan işlerde Sayın Başbakanın alâkasının olmadığı merkezindedir. Şu karara kalbimizden gelen, inandığımız bir imanla oyumuzu kullandığımızı, bir şahsı kurtarmak üzere kanun ve nizamı çiğnemediğimize, vicdanımızın sesi hilâfına oy kullanmadığımızı itimadetmenizi rica ediyorum. Buna rağmen yine bu işler devam ederse arkadaşlar, korumaya ve mü-

dafaaya azmettiğimiz bu Anayasa nizamının ta-raftarı olmadığımızı açıkça ifade ediyoruz, demektir.

Tekrar, tekrar rica ediyorum. İllâ bizim dediğimiz olacak. Bu, demokrasi değildir. Ekseriyetin, Anayasanın çizdiği yollardan geçmek suretiyle, vardığı karar Parlâmentonun kararıdır. Bizler bu karara hürmetkâr olmazsak. Dışardan nasıl hürmet beklileyebiliriz? Artık, bu isnadın, bu ithamın burada bırakılmasını bizim kararlarımıza, Parlâmentonun kararı mahiyetinde gelen ekseriyet kararına hürmet edilmesini saygılarımla rica ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Muhterem senatörler, Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sayın Rifat Öztürkçine yazılı isteminde; sataşma olduğundan bahis ile söz istemektedir. A. P. nin Sayın Grup Başkanı sataşma nedeni ile söz almış ve burada konuşmuştur. Bu nedenle sizin şahsınıza mâtuf olarak bir sataşma da Sayın Sırrı Atalay'ın beyanında yoktur. A. P. nin mânevi şahsiyetine vâkı olduğu iddiası ile sataşma isnadı yüzünden konuşma yapılmıştır. Bu nedenle ben zatiâlinize söz vermiyorum. Direniyorsanız Heyeti Umumiyenin oyuna müracaat ederiz efendim.

RIFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Sayın Nusret Tuna'nın, kendi şahsı namına konuştuğunu zannetmiştim.

BAŞKAN — Grup adına konuştu.

RIFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Direnmiyorum efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Sayın Ömer Ucuzaal aynen, «Sayın Atalay'ın konuşmasının sonunda komisyon raporuna müspet oy verenleri şaibelidir.» diye sıfatlandırdı. Müspet oy verdiğim için şahsıma sataşma vardır.» diyorlar.

Aynı mülâhazaları değerli senatörün vaktini israf etmemek için arz etmekten çekiniyorum.

Burada da aynı mülâhazalarla Sayın Ömer Ucuzaal'a söz vermekte mâzur olduğumu arz ediyorum. Sayın Ucuzaal direniyor musunuz?

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Zaptı sabık hakkında gelecek Birleşim söz rica edeceğim için direnmiyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

12. — Samsun Üyesi Fethi Tevetoğlu'nun; memleketteki öğrenci hareketlerinin her vechesi ile ideolojik olduğunun tamamen anlaşıldığı, camiye, kışlaya ve okula girmeme prensibine riayet edilerek el birliği ile okullarımızın silâhtan ve siyasetten arınması gerektiğine dair demeci

BAŞKAN — Sayın üyeler henüz gündeme geçemedik iki gündem dışı söz istemi daha var. Şayanı şükrandır bir değerli arkadaşımız gündem dışı konuşma isteminin gelecek Birleşime bırakılmasını yazı ile Başkanlıktan istemiş ve bu istemi memnurlukla karşılanmış, kabul edilmiştir.

Sayın Doktor Tevetoğlu, Birleşimin açılmasından ve gündem dışı konuşmaların başlamasından sonra, «Son günlerin gençlik meseleleri hakkında» gündem dışı söz isteminde bulunmuşlardır.

Zatiâliniz bu oturumda görüşmek istiyor musunuz efendim?

FETHİ TEVETOĞLU (Samsun) — Evet, gayet kısa olarak.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

FETHİ TEVETOĞLU (Samsun) — Sayın Başkan, çok muhterem senatör arkadaşlarım; son zamanlardaki gençlik çatışmaları, üniversitelerde cereyan eden silâhlı mücadeleler hakkında burada gündem dışı pekçok konuşmalar yapıldı. Hakikaten Türk üniversitelerinin, Türk Gençlerinin gerçek dâvaları için çalışması gereken derneklerin nasıl kötü bir yola itildikleri ve sürüldükleri cidden memlekette herkesin, her anne ve babanın, her vatandaşın yüreğini yaralamaktadır. Üzülerek huzurunuzda bir şeyi ifade edeyim : Üstünde Çin Kızıl Lideri Mao'nun kabartması bulunan irili ufaklı kırmızı rozetleri yakasının arkasına takarak birbiriyle işaretlenen üniversite talebelerinin, yavrularımız, evlâtlarımız arasında görünmesi ve bunların Atatürkü istismara kalkmaları, hâlâ Atatürkü ağızlarına almaları cidden üzüntü, cidden büyük acı vericidir.

Bu mesele, burada yalnız bu sol çatışmalar dolayısıyla, yapılmamıştır. Bu tehlikenin kaynakları, bu tehlikenin bugüne kadar gelişeceği bu kürsüden çok evvelden birçok arkadaşlarımız ve bu naçiz arkadaşınız tarafından da defaatle, vesikalarla belirtilmiş ve haber verilmiştir. Zamanın Adalet Bakanları, zamanın İçişleri Ba-

kanları, maalesef 720 sayfalık kitapla eline vesikayı verdiğimiz halde «evham içindedir, birtakım kimselere leke sürmektedirler» şeklinde mukabelede bulunmakla yetinmişler ve hâdiselerin gelişmesine, hâdiselerin bugünkü kangren haline gelmesine âdeta göz yummuş, sebebolmuşlardır.

Muhterem arkadaşlar daha 10 Kasım'da Büyük Atatürk'ün hatırasını burada huzurunuzda kendi el yazması vesikalarla anarken bu mesele'nin ne kadar ciddi olduğunu ve Büyük Atatürk'ün bunun üzerinde ne kadar hassasiyetle ve ne kadar doğru, ileriye gören bir teşhisle durduğunu ve her türlü siyasi düşünce ve husumetten yüreklerimizi sıyrarak bu memleket meselesinde bir ve beraber olmaya mecbur olduğumuzu 10 Kasım'da burada bir kere daha ifade ettik. Hiçbir arkadaşımız, ne iktidar partisine ne diğer bir arkadaşına «siz bu işte geciktiniz, siz bu işte samimî değilsiniz» ifadesinde bulunamaz. Eğer samimî isek zaman ne kadar gecikmiş olursa olsun, buyurunuz müştereken bir Senato araştırması açmak suretiyle gençlik durumunun ve hareketlerinin hakikî veçhesini burada görüşelim.

MEHMET HAZER (Kars) — Zaten bu hususta taktir var.

FETHİ TEVE TOĞLU (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, burada Parlâmentoya - Parlâmento deyince muhalefetiyle iktidarı ile Kontenjan senatörü ile Millî Birlik Grubu ile - hepimize düşen büyük vazifeler var. Burada Türk basınına düşen vazifeler var. Burada bir komünist radyosu gibi işliyen Türk radyo ve televizyonuna düşen vazife var. Burada gençlik teşekküllerine düşen, meslek teşekküllerine düşen vazife var. Burada Türk Adliyesine düşen vazife var. Ve nihayet burada üniversitelerin başında bulunan değerli profesörlerimize, yöneticilere ve talebelerimizin teşekküllerini yönetenlere ve nihayet annelere, babalara kadar her vatandaşa düşen vazife var. Vazifede kimin kusur ettiğini, kimin etmediğini vicdanlı bir mürakabe ile samimî bir araştırma ile ortaya koyalım. Hükümetin kusuru varsa, vebali varsa onu ikaz edelim, onu çağıralım. Ama bu işlerin arkasında birtakım menfur emeller ve birtakım lekelik eller dolaşıyorsa bu elleri de hep beraber

tutalım ve kırmasını, adalete teslim etmesini bilelim.

Aziz arkadaşlarım; hepimiz okudunuz ve buradan birçok kıymetli arkadaşlarım dile getirdiler; gazetecilerin daveti ile 3 büyük gençlik teşekkülünün temsilcisi üniversitelerdeki silâhlı hareketleri bir masa etrafında toplanarak müzakere ve münakaşa ettiler. Aynı şahıslar televizyonda da bir açık oturum yaptılar. Bugün memnuniyetle duydum ve öğrendim ki, nihayet artık bu işte suç olduğunu kabul lütfunda bulunan Cumhuriyet Savcısı bu işe el koymuş. Şükürler olsun.

Muhterem arkadaşlar hepimiz okuduk ve repiniz dinlediniz ki, orada Türkiye İşçi Partisi'nin arkasında bulunan, desteğini gören temsilci daha başka yer altı kuruluşların da desteğini gören temsilci, - daha başka yer altı kuruluşların desteğini de görmekte midir, onu Türk adliyesi meydana çıkarır, açıktan açığa tam mânâsıyla kızıl komünizmin müdafaasını yapan ve ihtilâlcî sosyalizmi savunan ve «sureti katiyede bizim mücadelemiz yalnız burada öğrencilerle üniversite içinde bitmeyecek, halka, millete intikal edecek, memlekete intikal edecek ve memlekette umumi ihtilâl çıktığı zaman, o zaman asıl bizim vazifemiz görülmüş olacak» şeklinde gayet sarîh, hakikaten hem suç hem de hakikî düşüncelerini ortaya koyan beyanlarda bulunuyor. Ve Hükümet Başkanına ve bu arada muhalefet partisinin liderine gayet ağır şekilde birtakım hücumlarda, isnatlarda, iftiralarda bulunuyor. Karşısında diğer insanlar da konuşular. Muhterem arkadaşlar, şunu ifade edeyim ki, evet bu üç temsilcinin arkasında, bunlar birer gençlik teşekkülü olmaktan çıkmış, üniversiteler içinde silâhlı siyasi mücadele yapan teşekküller haline gelmiştir. Bunların arkasında - üzümlere ifade edeyim ki - siyasi partiler vardır. İşte araştırmamız -ki kendileri bunları açıkça ifade ve beyan ettiler - meydana çıkarılmayız. Birbirlerini itham ederlerken aşırı solda olan, «Hükümeti, sağdakileri müdafaa etmekle, onları korumakla kınıyor, itham ediyor», en sağda bulunan da «hayır, Hükümet soldakileri savunuyor, soldakileri müdafaa ediyormuş» diyor.

Muhterem arkadaşlar; yine partilerin temsilcileri olarak hattâ bir tanesinin de Genel Baş-

kamı Sayın Feyzioğlu'nun katıldığı bir oturumda manzara, yine aynı şekilde, büyük milletimizin huzurunda tezahür etti. Şunu ifade ediyim ki, A. P. lideri ve Hükümet Başkanı daima söylediği, daima tekrarladığı, «camiye girmemek, okula girmemek ve kışlaya girmemek» sözünde, va'dinde samimidir. Buna sureti katiyede riayet etmeyi kendisine borç ve vazife bilmıştır. Buna hepimiz riayette hassasiyet gösterelim.

Muhterem arkadaşlar, bir taraftan sağ diyecek ki, «A. P., solu tutuyor» sol diyecek ki, «sağı tutuyor» A. P. nin bu memlekete zararlı kızıl komünizm başta olmak üzere her türlü kötü cereyanların karşısında olduğunu bu memlekette akılsolim sahibi, insaf sahibi tek bir insan çıkıp da inkâr edemez. Muhterem arkadaşlar, bugün hakikaten içinde bulunduğumuz şartlar

bizi bu konuyu istismar vesilesi ederek buraya getirip birbirimize satasma, birbirimize birtakım ithamlarda bulunma vesilesi yapmak değil, dâvaya hep beraber eğilip, hakikaten teşhisi doğru koymak ve ondan sonra, geç de kalınmışsa zararın neresinden dönülse kârdır, düşünceyle bu işe bir nihayet vermek mecburiyetindeyiz.

Huzurunuzdan ayrılırken şunu ifade ediyim ki, gençlerin, gençlik teşekküllerinin silâhtan tecridi, silâhsızlanması mecburiyettir, zârurettir. Ama, bundan evvel siyasetten arınmaları ve siyasilerin ellerini ve irtibatlarını bunlardan kesmeleri lâzım.

Hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

5. — SEÇİMLER

1. — Komisyonlara üye seçimi.

1) *Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu ile Dilekçe Karma Komisyonu seçimleri.*

BAŞKAN — Efendim gündeme geçiyoruz.

Gündemle ilgili bir önerge var, okutuyorum efendim.

Yüksek Başkanlığa

T. B. M. M. Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu ile Dilekçe Karma Komisyonuna seçilecek üyelere ait aday listeleri tabedilerek üyelere dağıtılmış bulunmaktadır. Konunun önemine binaen mezkûr komisyon seçimlerinin gündeme alınarak öncelikle yapılmasını arz ve teklif ederim.

Kastamonu

Ahmet Nusret Tuna

BAŞKAN — Önerge üzerinde söz istiyen arkadaşlarımız var mı efendim? Önerge üzerinde söz istiyen yok. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiş, gündeme alınmıştır. Seçim yapılacaktır efendim.

Kâğıtları lütfen dağıtın efendim. Değerli arkadaşlarım; iki komisyona üye seçilmesi söz konusudur. Birisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu, diğeri Dilekçe Karma Komisyonudur. Bu iki komisyona üye seçiminin

beraberce yapılmasını ve bir tasnif heyeti tarafından neticelendirilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim. Ad çekiyoruz, Tasnif Heyeti için.

Sayın Yiğit Köker? Yok. Sayın Hıfzı Oğuz Bekata? Burada. Sayın Sırrı Atalay? Burada. Sayın Zihni Betil? Yok. Sayın İskender Cenap Ege? Yok. Sayın Haydar Tunçkanat? Yok. Sayın Macit Zeren? Yok. Sayın Hüseyin Öztürk? Yok. Sayın Hidayet Aydınar? Yok. Sayın Karaağaçhoğlu? Yok. Sayın Refet Rendeçi? Yok. Sayın Ali Altıntaş? Yok.

ORHAN KÜRÜMOĞLU (Bitlis) — Ben, üçüncü olmayı kabul ediyorum.

BAŞKAN — Feki, Sayın Kürümoğlu.

Ad okunmak suretiyle oylar toplanacaktır. (Ad okunarak oylamaya geçildi.)

BAŞKAN — Salonda olup da oyunu kullanmayan sayın üyeler lütfen oylarını kullansınlar. Sayın senatörler lütfen yerlerini alsınlar efendim.

Özellikle, Bütçe ve Plân Komisyonunda bulunan arkadaşlarımıza da, oylarını kullanmaları için, haber gitmiştir. Oradaki arkadaşlarımızın teşrif edip oylarını kullanmalarına değin, geçen birleşimde görüşmesine başladığımız kanun tasarılarının görüşmesine devamına bir mâni yok.

sa devam edelim efendim. Bir itiraz yoksa devam edelim. (A. P. sıralarından, «Devam edelim» sesleri)

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun efendim.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Bu oylama, Genel Kurulda toplantı nisabı bulunup bulunmadığını ortaya koyacak fevkalâde sahih bir delildir. Sayılsın; varsa o önemli kanuna devam edelim, yoksa...

BAŞKAN — Sayın Gündoğan'a teşekkür ederim. Zaten, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun vaktini israf etmemek için böyle bir tedbir düşünmüştüm. Bu tedbirde sakınca olup olmadığını ifade ettim. İtiraz olduğu takdirde - Sayın Gündoğan bu itirazı beyan etmiştir - itiraz yerindedir. Kısa bir süre Bütçe Komisyonundan teşrif edecek arkadaşların gelmelerine intizar edeceğiz. Bu itibarla da tasarının müzakeresine geçme imkânı bulamıyoruz.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Efendim, müzakereye devam edelim. Oylama yok ki.

BAŞKAN — Efendim, böyle bir itiraz, haklı olarak, mevcut hakkında da kaanat verecektir. Bu itibarla devamımız mümkün değil.

Efendim, oyunu kullanmıyan sayın üye var

mı?.. Yok. Oylama işlemi bitmiştir efendim. Lütfen tasnif heyeti yerini alsın.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Bu kanunun müddeti daha var mıdır?

BAŞKAN — Vardır, zatiâlinize arz edeyim efendim. 10 . 1 . 1971 dedir, gündemde de yazılıdır, gündeme de bugün geçmiştir, efendim.

Tasnif kurulundan gelen sonucu okutuyorum efendim :

Yüksek Başkanlığa

Yapılan sayımda Dilekçe Karma Komisyonunun yapılan seçime 63 üyenin katıldığı ve gerekli çoğunluğun olmadığı anlaşıldığından tasnife geçilmemiştir.

Arz olunur.

24 . 12 . 1970

Tasnif Heyeti

Ankara

Kars

Hıfzı Oğuz Bekata

Sırrı Atalay

Bitlis

Orhan Kürümoğlu

BAŞKAN — Diğer raporun okutulmasına yer yoktur.

Yeter çoğunluğumuzun olmadığı, oylama sonucunda anlaşılmıştır.

29 Aralık 1970 Salı günü saat 15,00 te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,23

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

19 NCU BİRLEŞİM

24 . 12 . 1970 Perşembe

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim.
2. — Anayasa Mahkemesine bir yedek üye seçimi.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

1. — 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarisının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Tarım ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 5 er üye alınarak kurulan Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 1/333; Cumhuriyet Senatosu 1/1144) (S. Sayısı; 1476) (Dağıtma tarihi : 26.11.1970) Bitiş tarihi : 10 . 1 . 1971)

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'dının, İhtüzüğün 87 ve 88 nci maddelerinin tadili hakkında İhtüzük teklifi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (2/263) (S. Sayısı : 1441) (Dağıtma tarihi : 1 . 6 . 1970)
2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ile İstanbul Üyesi Halûk Berkol'un TRT Ankara Televizyonuna dair Senato Araştırması istiyen önergesi (10/34)
3. — Cumhuriyet Senatosu Tabii üyeleri Kâmil Karavelioğlu ve Ahmet Yıldız'ın yasama

dokunulmazlıklarının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/868) (S. Sayısı : 1443) (Dağıtma tarihi : 2 . 6 . 1970)

4. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Turgut Gülez'in, Anayasanın 78 nci maddesi muvacehesinde Bolu Çimento Fabrikası İdare Meclisi Reisliği sıfatı ile Senatörlük sıfatının bağdaşıp bağdaşmayacağına dair, İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in önergesi ve bu hususta Başkanlık Divanınının 1 Haziran 1970 tarih ve 28 sayılı Kararı.

5. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Ekrem Acuner'in, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/893) (S. Sayısı : 1465) (Dağıtma tarihi : 23 . 7 . 1970)

6. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Mart, Nisan, Mayıs 1970 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/36) (S. Sayısı : 1474) (Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1970)

7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Haziran, Temmuz, Ağustos 1970 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/37) (S. Sayısı : 1475) Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1970)

8. — Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Şevket Köksal'in, İstanbul'un Sağmalcılar ve Esenler mntakalarında vukubulan Kolera hastalığına dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/35)

9. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, İstanbul'un Sağmalcılar ve Esenler mntakalarında vukubulan kolera hastalığına dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/36)

10. — Cumhuriyet Senatosu İçel Üyesi Lutfi Bilgen'in, İçel iline bağlı Gülnar ilçe belediyesinin gecekondular bölgesi inşaatına dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/37)

11. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Mehmet Hazer'in, üniversite ve yüksek okullarda vukubulan boykot, işgal ve diğer hâdiselere dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/38)

12. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Fahri Özdilek ve arkadaşlarının TRT nin statüsü ve kuruluşuna dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/39)

13. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, öğrenci olayları ve şiddet hareketleri doğuran hususlara dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/40)

14. — Diyanet İşleri Başkanlığında görevli Yaşar Tunagür'ün faaliyetleri, konusunda kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu (10/28) (Dağıtma tarihi : 14 . 12 . 1970)

15. — Cumhuriyet Senatosu Denizli Üyesi Hüseyin Atmaca'nın, Amerikalı yazar John Hugs'in basında çıkan Afyon kaçakçılığı ile ilgili bir demecine dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/41)

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — Nafaka alacaklarının yabancı memleketlerde tahsili ile ilgili sözleşmeye katılmamızın uygun bulunduğu dair kanun tasarisının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 5 er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 1/120; Cumhuriyet Senatosu 1/1143) (S. Sayısı : 1478) (Dağıtma tarihi : 4 . 12 . 1970) (Bitiş tarihi : 31 . 1 . 1971)

× 2. — 30 Mart 1968 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Yugoslavya Federatif Cumhuriyeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarisının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 5 er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (Millet Meclisi 1/95; Cumhuriyet Senatosu 1/1145) (S. Sayısı : 1479) (Dağıtma tarihi : 4 . 12 . 1970) (Bitiş tarihi : 31 . 1 . 1971)

3. — T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin II işaretli fıkrasına bir (N) bendi ve sözü geçen kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Mali ve İktisadi İşler ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi 2/145; Cumhuriyet Senatosu 2/300) (S. Sayısı : 1480) (Dağıtma tarihi : 7 . 12 . 1970) (Bitiş tarihi : 31 . 1 . 1971)